

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK ÖZ YETERLİLİKLERİNİN GELECEK BEKLENTİSİ
ÜZERİNE ETKİSİ

Hazırlayan
Mehmet İLERİ

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARAMAN – 2019

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
AKADEMİK ÖZ YETERLİLİKLERİNİN GELECEK BEKLENTİSİ
ÜZERİNE ETKİSİ

Hazırlayan
Mehmet İLERİ

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç.Dr. Elif AYDIN

KARAMAN – 2019

TEZ ONAY SAYFASI FORMU

Doküman No	FR-285
İlk Yayın Tarihi	05.02.2018
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	00
Sayfa No	1/1

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ÖZ YETERLİLİKLERİNİN GELECEK BEKLENTİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 04.01.2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Doç. Dr. Elif AYDIN

Üye : Doç. Dr. Sefa Şahan BİROL

Üye : Doç. Dr. Mehmet DEMİREL

İmzası

Bu tez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 24.12.2018 tarihli ve 51/510 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Doç. Dr. İdris Nebi UYSAL

Mühür
İmza

Hazırlayan

Kalite Sistem Onayı

ÖNSÖZ

Hayatta her şeyin bir başlangıcı vardır ve her başlangıç beraberinde sayısız beklenti getirir. İnsanlar beklenti olmadan yaşayamaz. Yaşamımız yaşadıklarımızla değil, beklentilerimizle şekillenir. Bu bağlamda; üniversitede ki eğitimin en önemli boyutlarından olan akademik öz yeterliliğin ve geleceğe dönük beklentilerin önem kazanması şüphesizdir. Bu araştırmada Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz yeterliliklerinin gelecek beklentisi üzerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde bilimsel tutum ve felsefesi ile bana ışık tutan, çalışmam sırasında değerli görüş ve önerileriyle destek olan, ihtiyacım olduğu her anda çalışmalarımın en iyi şekilde gerçekleşmesi için yardımını esirgemeyen ve bana olan güvenini her zaman hissettiren değerli danışman hocam Doç. Dr. Elif AYDIN ‘a, isteklerimi hiçbir zaman geri çevirmeyen ve bilgi birikimleriyle bu çalışmada bana yön gösteren Dr. Öğr. Üyesi Erhan DEVRİLMEZ’e, Doç. Dr. Sefa Şahan BİROL’a, üniversite hayatımda bana her zaman destek olan Dr. Öğr. Üyesi Veysel TEMEL’e ve üniversite hayatımın her anında yanımda olan, desteğini her zaman arkamda hissettiğim ve sayısız başarılar elde ettiğim değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Kazım NAS’a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Üniversite hayatımın bana kazandırmış olduğu en güzel dostluklardan biri olan, sevinçleri de üzüntüleri de beraber yaşadığım ve akademik donanımı ile de yanımda olan değerli kardeşim Kerem GÜNDÜZ’e ve yaşamım boyunca her zaman yanımda olduklarını bana hissettiren, beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan, her daim destek olan ve bana bütün imkânları sağlayan benim için teşekkürlerin az kaldığı babam Selahattin İLERİ, annem Emine İLERİ, ablam Fatma HALICI, kardeşlerime ve İLERİ ailesine sonsuz minnettarlığımı iletirim.

Mehmet İLERİ

Ocak 2019

ÖZET

Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterliliklerinin Gelecek Beklentisi Üzerine Etkisi

Mehmet İLERİ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Elif AYDIN

Akademik öz-yeterlilik bireylerin akademik görevleri istenilen düzeyde ve başarıda yapabileceğine yönelik inancını ifade etmektedir. Bu araştırma, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliliklerinin gelecek beklentisi üzerine etkisinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören ve olasılığa dayalı örneklem seçim tekniklerinden birisi olan basit tesadüfi örneklem seçim tekniği ile belirlenen 369 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma, betimsel analiz modelinde yapılan nicel bir çalışmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından oluşturulan, Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği" ve Tuncer (2011) tarafından geliştirilen "Gelecek Beklentisi Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, ANOVA testi ve değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için regresyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde; akademik öz yeterlilik ve gelecek beklentisi boyutunda cinsiyet, sınıf, bölüm ve uzun süre yaşanan yer değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ölçekten alınabilecek değerler göz önünde bulundurulduğunda katılımcıların akademik öz yeterliliğinin orta düzeyde olduğu, gelecek beklentisinin ise yüksek düzeyde olduğu elde edilen bir diğer bulgudur. Sonuç olarak; katılımcıların akademik öz yeterliliğinin gelecek beklentileri üzerinde etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz Yeterlilik, Gelecek Beklentisi, Üniversite Öğrencisi

ABSTRACT

The Effect Of School Of Physical Education And Sport Students' Academic Self-Competences On Their Future Expectations

Mehmet İLERİ

Master's Thesis

Advisor: Associate Professor Elif AYDIN

Academic self-competence refers to beliefs through how individuals manage their academic tasks in terms of desired level and accomplishment. The purpose of this study was to examine effect of school of physical education and sport students' academic self-competences on their future expectations. Participants were 369 students who continue Karamanoğlu Mehmetbey University School of Physical Education and Sport. Simple random sampling method was used for selecting them. Study was quantitative research and its design was descriptive analyze model. Data collection tools were personal information form developed by researchers, "Academic Self-Competence Scale" developed by Jerusalem and Schwarzer (1981) and translated to Turkish culture by Yılmaz, Gürçay and Ekici (2007), and "Future Expectation Scale" developed by Tuncer (2011). Descriptive statistic, ANOVA and regression analyses were used for statistical calculations. Results showed that there weren't significant effects of gender, grade, department and long time living place on participants' academic self-competence and future expectations. Results also indicated that participants' mean scores were moderate for academic self-competence and high for future expectations. As a conclusion, participants' academic self-competence had no statistically significant effect on their future expectation.

Key Words: Academic Self-Competence, Future Expectation, University Student

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM (YETERLİLİK)	3
I.1. Öz Yeterlilik.....	3
I.1.1. Öz Yeterliliğin Etkilediği Etmenler	4
I.1.2. Öz Yeterlilik İnancı	5
I.1.3. Öz Yeterlilik İnancı Kaynakları.....	5
1.1.3.1. Doğrudan Yaşantılar.....	5
1.1.3.2. Dolaylı Yaşantılar	6
1.1.3.3. Sözel İkna.....	6
1.1.3.4. Fizyolojik ve Duygusal Durumlar	6
I.1.4. Genellenebilirlik Düzeyine Göre Öz Yeterlilik İnancıları	7
I.1.4.1. Göreve Özel Öz Yeterlilik	7
I.1.4.2. Alana Öz Yeterlilik	7
I.1.4.3. Genel Öz Yeterlilik	8
I.1.5. Öz Yeterlilik İnancının Önemi	8
I.1.6. Bireylerin Öz Yeterlilik Özellikleri.....	8
1.1.6.1. Öz Yeterliliği Düşük Olan Bireylerin Özellikleri	9
1.1.6.2. Öz Yeterliliği Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri	9
I.1.7. Öz Yeterliliğin Süreçleri	10
1.1.7.1. Bilişsel Süreç	10
1.1.7.2. Motivasyonel Süreç	11
1.1.7.3. Duyuşsal Süreç	11
1.1.7.4. Seçimsel Süreç.....	12
I.1.8. Akademik Öz Yeterlilik	13

I.1.8.1. Akademik Öz Yeterlilik Boyutları	15
I.1.8.1.1. Teknik Beceri	15
I.1.8.1.2. Sosyal Statü.....	15
I.1.8.1.3. Bilişsel Uygulama.....	15
1.1.8.2. Akademik Öz Yeterlilik İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Alan Yazın Taraması.....	15
1.1.8.3. Akademik Öz Yeterlilik İle İlgili Yurt dışında Yapılan Alan Yazın Taraması.....	22
II. BÖLÜM (GELECEK BEKLENTİSİ).....	25
II.1. Beklenti	25
II.1.1. Gelecek Beklentisi.....	26
II.1.1.1. Üniversiteli Gençliğin Gelecek Beklentileri	27
II.2. Gelecek Beklentisi Kavramı İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Alan Yazın Taraması: .	28
II.3. Gelecek Beklentisi Kavramı İle İlgili Yurtdışında Yapılan Alan Yazın Taraması..	33
III. BÖLÜM (MATERYAL YÖNTEM)	36
III.1. Araştırmanın Modeli	36
III.2. Evren ve Örneklem	36
III.3. Veri Toplama Araçları.....	36
III.3.1. Kişisel Bilgi Formu	37
III.3.2. Akademik öz yeterlilik ölçeği	37
III.3.3. Gelecek Beklentisi Ölçeği	37
III.4. Verilerin Analizi	37
IV. BÖLÜM (BULGULAR).....	41
V. BÖLÜM (TARTIŞMA SONUÇ)	45
KAYNAKÇA.....	52
EKLER.....	63
Ek-1. Kişisel Bilgi Formu	
Ek-2. Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	
Ek-3. Gelecek Beklentisi Ölçeği	
Ek-4.Özgeçmiş	

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Akademik öz yeterlilik ile ilgili yurt içinde yapılan alan yazın taraması	20
Tablo 2. Akademik öz yeterlilik ile ilgili yurtdışında yapılan alan yazın taraması	24
Tablo 3. Gelecek beklentisi ile ilgili yurt içinde yapılan alan yazın taraması.....	32
Tablo 4. Gelecek beklentisi ile ilgili yurt dışında yapılan alan yazın taraması	35
Tablo 5. Akademik Öz Yeterlilik ve Gelecek Beklentisi Normal Dağılım Tablosu	41
Tablo 6. Akademik Öz Yeterlilik ve Gelecek Beklentisi Homojenlik Dağılım Tablosu.....	40
Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özelliklerini Gösteren Frekans Tablosu.....	41
Tablo 8. Akademik Öz Yeterlilik Düzeyinin Gruplar Arası Dağılım Değerleri	43
Tablo 9. Gelecek Beklentisinin Gruplar Arası Dağılım Değerleri	43
Tablo 10. Regresyon Analizi ve Model Tablosu	43
Tablo 11. Regresyon Analizi ve ANOVA Tablosu	44
Tablo 12. Katılımcıların Akademik Öz Yeterlilik ve Gelecek Beklentisi	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Akademik Öz Yeterlilik Histogramı	39
Şekil 2. Gelecek Beklentisi Histogramı	39

GİRİŞ

İnsanlar günlük temel ihtiyaçlarını giderebilmek için deneyim, bilgi ve beceri gibi faktörleri etkili bir biçimde kullanması beklenir. Bu faktörlerin kullanılış biçimleri insanların yeterlilik düzeyini belirler. Kişinin bir işi başarıp başaramayacağını belirlemesi kendisinin öz yeterliğini tanımlamaktadır (Turan, 2015; Yıldırım 2010). Öz yeterlilik, Bandura'nın 1977 yılında ortaya çıkarmış olduğu sosyal öğrenme kuramının ana kavramı olup bireylerin sahip oldukları becerileri etkin bir şekilde ortaya koyabilmeleri için ilgili alanda özgüven duymaları gerektiğini savunur (Pajers F, 2006). Alan yazında yapılan çalışmalarda kişinin yeterlilik ve öz yeterlilik algıları durumsal olarak incelenmiştir.

Akademik öz yeterlilik ise bireyin öğrenim süreci boyunca kendisinden beklenen akademik görevleri yerine getirebilmek için kendi içinde hissettiği güç ya da inanış olarak tanımlanabilir (Gore, 2006). Bir diğer tanıma göre; akademik öz yeterlilik bireyden yapılması istenen akademik görevleri kendisinden beklenen düzeyde ortaya koyacağına dair kişisel inancıdır (Bong, 2004). Akademik öz yeterlilik alan yazında bireysel olarak ya da farklı değişkenlerle etkileşimleri açısından incelenmiştir.

Genel olarak bakıldığında da akademik öz yeterliliğin geleceğe yönelik planlarımızı kapsadığı düşünülmektedir. Gelecekte gerçekleştireceğimiz planların olumlu ya da olumsuz sonuçlarını göz önüne alarak kendisinden beklenen davranışları sergilediği düşünülmektedir. Ayrıca yakın geçmişte çeşitli değişikliklerin bir sonucu olarak bir belirsizlik ortamının doğduğu düşünülmektedir. Bir şekilde üniversiteli olan beden eğitimi ve spor öğrencilerinin bu belirsizlikleri günlük hayatlarına ve gelecekle ilgili planlarına yansımaları olasıdır (Kazu ve Özdemir, 2004).

Gelecek beklentisi, kişinin geleceğe yönelik ilgilerini, endişelerini, korkularını veya umutlarını içeren zihinsel bir süreçtir. Gelecek beklentisi olumlu ya da olumsuz doğrultuda olabilir (Şimşek, 2011). Gelecekte ulaşılması istenen hedefler kişinin öz düzenlemesi konusunda kayda değer bir etkidir. Kişinin geleceğe yönelik planlamış olduğu hedefleri, o alandaki bütün davranışlarını etkilemektedir. Bireyin planlamış olduğu bu amaçlar şimdi veya gelecekte ulaşılacak için yapılır. Bütün bu amaçlar kişinin alanıyla ilgili hırs ve isteğini artırarak olumlu bir etki oluşturur (Aylar, 2012). Alan yazındaki çalışmalarda da farklı değişkenlerin gelecek beklentisini olumlu ya da olumsuz doğrultuda etkilediği görülmüştür.

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz yeterlilik düzeylerinin gelecek beklentileri üzerine etkisini incelemek amacıyla alan yazın taraması yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda akademik öz yeterlilik kavramının çeşitli değişkenler üzerine etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte bu çalışmanın diğer değişkeni olan gelecek beklentisi kavramını etkileyen çeşitli değişkenler tespit edilmiştir. Yapılan alan yazın taramasında akademik öz yeterliliğin gelecek beklentisi üzerine etkisini gösteren az sayıda çalışma bulunmaktadır. Yapılacak olan çalışma ile alan yazındaki bu boşluğun doldurulması hedeflenmektedir.

I. BÖLÜM (YETERLİLİK)

Yeterliliğin tanımına baktığımız zaman çeşitli araştırmacılar tarafından farklı tanımlamalar yapmıştır. Bandura (1994)'a yeterliği “*Bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinliği organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine duyduğu inanç*” olarak ifade ederken, Turan (2015) yetenek, beceri ve yetkinlik gibi kavramları yeterliliği tanımlayan bir gösterge olarak kabul etmektedir. Bir başka tanıma göre de yeterlilik kavramı, bir görevi icra etmek ve görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek için ihtiyaç duyulan yetenek, bilgi ve becerileri ifade eden bir kavramdır. Bu kavram belirli bir görevi ya da rolü kabul edilebilir bir düzeyde yerine getirmek için olunması gereken kapasiteyi vurgular (Akar, 2007).

Yeterlilikler, meslekî performans göstergeleri olarak önemsenmekte ve bir iş ya da meslek alanını tam olarak tanımlamak için karşılanması gereken minimum standartlar olarak düşünülmektedir. Bir mesleğe ilişkin olarak belirlenmiş yeterlilik ifadeleri temele alınarak, meslek üyelerinin etkililiği analiz edilebilir, değerlendirilebilir. Yeterlilik temelli pek çok yönetsel eylem, iş görenlerin performansını artırmayı amaçlar. Yeterlilikler, iş görenlerin ise ilişkin özellikleri hakkında daha doğru bilgiler elde etmenin, daha doğru değerlendirmeler yapmanın, geri bildirimde bulunmanın, geliştirmenin ve ödüllendirmenin etkili bir aracı olarak düşünülmelidir (Şahin, 2004).

I.1. Öz Yeterlilik

İngilizce bir terim olan Self-efficacy, Türkçe karşılığı alan yazında öz etkililik, öz yeterlilik ve yetkinlik beklentisi olarak çevrilmiştir. Bu kavramlar aynı gibi görünse de ‘self-efficacy’ terimi Türk alan yazınında öz yeterlilik olarak kullanılmaktadır (Yıldırım 2010). İnsan kaynağının geliştirilmesi ve etkili sürdürülmesinde öz yeterlilik kelimesi, verilen görevleri başarması için gerekli özelliklerin tespit edip ortaya çıkarılması, bu görevleri başarmasına engel edebilecek durumların yokluğunun derecesini anlatır (Karakuş, 2003).

Öz yeterlilik kavramını bilişsel kuram içerisinde sunan Bandura (1977)'e göre öz yeterlilik; bireyin her durumda üstesinden gelerek başarılı olacağını düşünmesi, kapasitesinin yeterli olduğuna inanmasına bağlıdır. Öz yeterlilik bireylerin hayatlarındaki olaylar üzerinde denetim elde etmek için gereken motivasyon, bilişsel kaynaklar ve

hareketlerin, harekete geçirilmesinde gerekli olan yeteneklere olan inançlarıyla ilgilidir. Verilen görevde başarılı olabilmek için kişi, gereken yeteneklere sahip olmalıdır. Fakat aynı zamanda arzu edilen hedeflere ulaşmadaki olayların kontrolü için kişi gereken yetenekleri aktarılabilen inançları da bulundurmalıdır (Wood ve Bandura, 1989).

Öz-yeterliğin kapsamında; verilen bir görevi yerine getirme konusunda, bir becerinin veya başarının ortaya koyulabilmesi, üretilebilmesi amacı ile gereken davranış biçimini ya da eylemleri organize etmek ve başarmak veya gerçekleştirme konusunda kişinin yeteneklerine ve becerilerine yönelik inançları bulunmaktadır (Totan, İkiz ve Karaca, 2010). Bireyin etkileşimden aldığı olumlu ve olumsuz dönüşler (mesajlar), yeterlilik beklentisine etki eden bir diğer unsurdur. Örneğin öz-yeterlilik beklentilerinde, bir kişinin görevinin gerektirdiği becerileri taşıdığı ikna edici bir şekilde savunulduğu takdirde artış gözlenebilmektedir (Eysenck, 2000).

I.1.1. Öz Yeterliliğin Etkilediği Etmenler

Öz yeterliliğin etkilediği unsurlara bakıldığında; Bandura (1994) birçok etmenin öz yeterliliği etkilediğini belirtmiştir. Öncelikle ilk etkilenen unsurlar kavramsal veya analitik düşünme yetenekleridir. Bireylerin yorucu, zor ve stresli durumla karşılaştıkları zaman bir işi yapma olasılıkları düşmektedir.

Düşük öz yeterliliğe sahip bireylerin; analitik düşüncelerinde daha fazla kararsız olacaklarını, emellerini daha aşağı çekeceklerini ve performanslarının kalitesinin kötüleşeceğinden bahsetmiştir. Bandura,(1994). Sosyal öğrenme teorisine göre, bir bireyin öz-yeterlilik algısı dört kaynaktan beslenir. Bandura, (1994)' e göre Bunlar;

- Bireyin tecrübeleri,
- Diğer bireylerin tecrübeleri
- Sözel inandırıcılık
- Duygu ve düşünceler

Diğer yandan yüksek öz yeterliliğe sahip olanların daha zor hedefler seçeceklerini, analitik düşünme yetilerini sürdürebilecekleri ve verilen işleri zamanında ve başarıyla bitirecekleri belirtilmiştir (Aşkar ve Umar, 2001). Bunun yansısı bireylerin görevlerini yerine getirmeleri için sadece yüksek öz yeterliğe sahip olmalarının dışında inanç duygusuna da sahip olmaları gerekmektedir (Bandura, 1993).

I.1.2. Öz Yeterlilik İnancı

Bireyin sahip olduğu yeteneklerini kullanarak yapmak istediği bir işi yapabilmesi için kendisini ne kadar yeterli gördüğü öz yeterlilik inancı olarak ifade edilmektedir. Bireyin yeteneklerine göre yaptığı geniş bir değerlendirme ve sorgulama sonucunda bu inanç ortaya çıkmaktadır. Birey yaşadığı duruma uyum sağlayabilmesi için sahip olduğu özellikleri, bilgi ve tecrübelerini, moralini yani genel anlamda kendisini irdeler. Birey sahip olduğu yeteneklerinin yaşadığı duruma uyum sağlaması için yeterli olduğuna inandığı zaman harekete geçer. Bireyin yetenekleriyle ilgili bu inancı öz yeterlilik inancını ifade etmektedir, bu açıdan bakıldığında zaman öz yeterlilik inancı birey için önemli bir güdüleyicidir (Arslaner, 2001).

I.1.3. Öz Yeterlilik İnancı Kaynakları

Sosyal bilişsel kuram göz önünde bulundurulduğunda “doğrudan yaşantılar”, “dolaylı yaşantılar”, ”sözel ikna” ve “fizyolojik durumlar” olmak üzere dört farklı öz yeterlilik inancı kaynağının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kaynaklar birbirleri ile etkileşim içerisinde bulunsun da farklı durumlarda ortaya çıkıp öz yeterlilik inancının gelişmesine etki edebilmektedirler (Bandura, 1977, 1986, 1994, 1995, 1997; Zimmerman, 2000; Pajares, 2002; Maddux ve Gosselin, 2003).

1.1.3.1. Doğrudan Yaşantılar

Kişinin tecrübelerinden yola çıkılarak ulaşıldığı için öz yeterlilik inancının en önemli ögesi olarak adlandırılmaktadır. Bu bağlamda “Doğrudan Yaşantılar”; bireyin geçmişteki yaşamışlıklarından iyi ve kötüyü ayırt ederek geleceğe pozitif anlamda yön verirken gelecekle ilgili çıkarımlarda bulunması ve kendi becerilerinin farkına varması olarak tanımlanmaktadır (Kemp, 2011). Bütün yaşamışlıklar göz önüne alındığında bireyin yaşamış olduğu başarılar bireyde olumlu etki yaratırken, yaşamış olan başarısızlıklar bireyde olumsuz etki oluşturduğu görülmüştür (Bandura, 1977). Bunun yanı sıra kişilerin çaba göstermeden elde etmiş olduğu başarılar beklenildiği gibi bireyde olumlu etki yaratmayabilir. Bunun nedeni bireyler çaba göstermediği için öz yeterlilik algısına ihtiyaç duymadıklarından zorluklar karşısında direnci daha çabuk kırılır. Buradan yola çıkarak zorluklar ve bazı engellerin bireyler de arzu ve istek uyandırdığı için olumlu etki yarattığı düşünülebilir (Bandura, 1997).

1.1.3.2. Dolaylı Yaşantılar

Bireylerin öz yeterlilik inancının oluşmasına öncülük eden en önemli ikinci ögesi olarak görülmektedir (Bandura, 1997). Bireyler öz yeterlilik inancını sadece kendi yaşantılarında ki tecrübelerle değil, dışarıdan edindikleri “Dolaylı Yaşantılar “ yoluyla da kazanırlar. Bireyler kendi beceri ve içgüdülerine yakın gördükleri kişileri örnek alırlar. Bu doğrultuda yaptıkları izlenimlerden yola çıkarak gözlemlediği kişilerin istekleri sonucunda ortaya çıkan başarıdan haz alırlar ve öz yeterlilik inançlarında artış meydana gelir. Anı zamanda bireylerin gözlemledikleri kişiler bütün istek ve çabalarına rağmen başarısız oldukları zaman bireylerinde öz yeterlilik inançlarında bir zedelenme oluşmaktadır (Bandura, 1994). Bu bilgilerden yola çıkarak bireyin yaşantısına doğrudan etkili bir biçimde yön vermese de, birey rol edindiği kişilerden dolayı bireyin yaşantısını etkilemektedir (Bandura, 1997).

1.1.3.3. Sözel İkna

Bireyin çevresinde ki insanlar tarafından almış olduğu dönütler öz yeterlilik inancını etkileyen bir diğer öğedir (Bandura, 1994). Kişilerin yetenekleriyle neleri başarabilecekleri konusunda çevresindeki diğer insanlardan duydukları kelimeler “Sözel İkna” olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1997). Bireyin bütün istek ve çabalarının ardından ilgili alandaki başarısından ziyade kendisini motive etmek ve odaklanmasını kolaylaştırmak için bireyin becerileriyle ilgili duyulan güveni dile getirmek bireyin öz yeterlilik inancını devam ettirmesi konusunda tetikleyicidir (Bandura, 1994). Bireylerin duydukları motive edici kelimelerden sonra karşılaştıkları engel durumlarında kendi yetenek ve becerilerine inanarak ilgili alanda istek ve çaba göstermelerini ve engel durumlarında öz yeterlilik inançlarını kaybetmemelerine destek olur (Zeldin ve Pajares, 2000: 215-246)

1.1.3.4. Fizyolojik ve Duygusal Durumlar

Kişilerin fizyolojik ve duygusal durumları bireyin ilgili alandaki yeteneklerine ilişkin öz yeterlilik inancı oluşturmada da önemli bir katkı sağlamaktadır (Bandura, 1997). İnsanların içinde bulunduğu durumları kapsayan özgüven, istek, duygu, halsizlik gibi fizyolojik ve duygusal durumlar öz yeterlilik inancın bir ögesi olabilir (Bandura, 1982: 122). Kişileri etkileyen bu durumlar olumlu veya olumsuz sonuçlandığında ilgili alanda

bireyin öz yeterlilik inancını etkiler (Pajares, 2002). Bireyleri engelleyen olumsuz durumları en aza indirerek, olumlu olan durumları maksimuma çıkarmak öz yeterlilik inancını artırmada önemli rol oynar.

I.1.4. Genellenabilirlik Düzeyine Göre Öz Yeterlilik İnançları

Genellenebilirlik düzeyine göre öz yeterlilik inançları; Göreve Özel Öz yeterlilik, Alana Öz Yeterlilik, Genel Öz Yeterlilik olmak üzere üç ana başlık altında toplanmaktadır.

I.1.4.1. Göreve Özel Öz Yeterlilik

Bunlardan birincisi göreve özel öz yeterlilikte inancın kişilik ya da vasıf değil de ortamsal olduğunu belirtir. Öz yeterliliğe sahip bireylerin daha gerçekçi ve daha büyük hedefler koyarak onları yaşadığı hayata geçiren, olumsuz bir durumla karşı karşıya kaldığı zaman bu durumdan kendisini nasıl kurtaracağını bilen ve öz yeterlilik sahibi olmayan bireylere göre daha pratik düşünme becerilerine sahip olduklarını belirtmektedir (Bandura, 1995).

Göreve özel yeterlilikte öz yeterlilik inancı bir görevle ilişkilendirilerek tanımlanabilir. Örneğin, beden eğitimi dersinde bir hareketle karşılaşan kişinin bu hareketi inceleyip becerilerini kullanarak uygulamaya dökmesi söz konusudur. Yani göreve özel yeterlilik inancının belirlenmesi için görevler üzerinde incelenmesi gerekmektedir (Varol, 2007).

I.1.4.2. Alana Öz Yeterlilik

Alana öz yeterlilikten söz edilmesi için öz yeterlilik inancının birbiriyle paralellik gösteren görevlerle etkileşime geçmesi gerekmektedir. Bununla birlikte bireylerin günlük hayattaki farklı faaliyetleri incelenabilmektedir. Örneğin yöneticilerin, genel olarak yönetim fonksiyonlarını yerine getirebilmek açısından yetkinliklerine olan inancı bu kapsamda değerlendirilmelidir. Kısacası alana öz yeterlilikte bireyin toplum içerisindeki statüsüne bağlı olarak, pozisyonuyla ilgili görevleriyle bağdaşan sistemler üzerindeki rol yöntemidir. Bu yüzden sosyal ortamdaki bireysel rolünden dolayı ‘Rol Yeterliliği’ olarakta adlandırılabilir (Bandura 1994).

I.1.4.3. Genel Öz Yeterlilik

Öz yeterliliğin göreve ve alana özel tanımlanması ve bu sınırlarla ölçülmesi, Sosyal Bilişsel Teori'nin en önemli vurgularından birisi olmakla birlikte, Bandura'yı takiben öz yeterlilik konusunda geliştirici çalışmalar yapan araştırmacılar, öz yeterliliğin farklı ortamlara genellenebileceğini iddia etmişler; "özel" ve "genel" yeterlilik ayrımını geliştirmişlerdir. Bireyin yaşamını sürdürebilmesi için mücadele gerektiren farklı durumlarda kendisini ne kadar yeterli hissettiğine inanması genel yeterlilik olarak adlandırılmakta ve bireyin farklı durumlardaki performansı için belirleyici etkisi olan anahtar yeterliliklere dair inancı olarak tanımlanabilir (Işık, 2001).

I.1.5. Öz Yeterlilik İnancının Önemi

Bandura (2001)'e göre öz yeterlilik inançlarının hayatımızdaki önemi büyüktür. Buna göre öz yeterlilik inançları;

- Bireyin olumlu ya da olumsuz düşüneceğini,
- Hayatında nasıl hedefler belirleyeceğini,
- Nasıl bir hayat tarzının olacağını,
- Olumsuz durumlarla ne derece mücadele edeceğini,
- Sonucunda çıkan ürünün nasıl olacağını etkiler.

Öz yeterlilik inançları kişilerin yaşamında belirlediği hedefleri, bu hedefleri uygulamaya dökmek için gösterdikleri çabayı, bu zaman diliminde karşılarına gelen olumsuz durumlarla ne kadar başa çıkabileceklerini ve başarısızlık durumunda verecekleri tepkileri etkilemektedir. Bu anlamda öz yeterlilik inancı, sonuç beklentilerinde ve hedefe ulaşmaya çalışma sürecinde güdülenmenin kendi kendine düzenlenmesi için merkezi bir rol oynamakta ve bireylerin bilişsel, güdüsel, duygusal ve karar süreçlerini düzenlemektedir (Yılmaz ve Bökoğlu, 2008)

I.1.6. Bireylerin Öz Yeterlilik Özellikleri

Bireylerin öz yeterlilik özelliklerinin iki farklı durumda olduğu düşünülmektedir.

Bunlardan birincisi öz yeterliliği düşük olan bireylerin özellikleri, ikincisi ise öz yeterliliği yüksek olan bireylerin özellikleri şeklindedir.

1.1.6.1. Öz Yeterliliği Düşük Olan Bireylerin Özellikleri

Öz yeterlilik bireyin doğuştan getirdiği özellikleri veya sonradan kazanılan yetileriyle değil, verilen bir görevi yapabilme becerisine sahip olma inancı ile ilgilidir. Bundan dolayı öz yeterlilik inançları bireyin verilen bir görev karşısında ne düşündüklerini, göreve karşı kendilerini nasıl hazırladıklarını ve nasıl harekete geçtiklerini belirler (Bandura, 1994).

Bandura, (1994) öz yeterliliği düşük olan kişilerin özelliklerini ise şu şekilde açıklamıştır;

- Kendilerine güvenmeyen ve yeteneklerinin sınırlı olduğunu düşünen bireyler zor görevler almaktan çekinirler.
- Herhangi bir olayda kendisini motive edecek amaçları yoktur ve kararsızlardır.
- Zor durumlarla karşı karşıya kaldıklarında bu durumu çözmek yerine kendi yetersizliklerini bahane ederek devamlı olumsuz düşünürler.
- Bireyler karşılaştıkları güçlüklerde gösterdikleri çabayı azaltırlar.
- Kaybettiklerinde ve başarısızlıklarında toparlanmaları uzun zaman alır. Çünkü bu durumun üstesinden geleceğini düşünmezler.
- Kolaylıkla motivasyonları bozulur ve olumsuz bakış açısına sahip olurlar.

Karakteristik özellikleri özetlenecek olursa;

- Olayların üstesinden gelememe,
- Karamsarlık ve mutsuzluk,
- Olumsuz durumlar karşısında çözemeyeceğine inanma,
- İlk başta üstesinden gelemediği bir durumu bir daha yapamayacağına inanma (Korkmaz, 2002).

1.1.6.2. Öz Yeterliliği Yüksek Olan Bireylerin Özellikleri

Öz yeterlilik kavramı bireyin eldeki olanaklarını en etkili bir şekilde kullanarak kendisine olan güveni ifade etmektedir. Olumsuz bir durumun üstesinden gelmek için gerekli becerileri olsa da öz yeterliliği düşük olan birey söz konusu becerilerini kullanamayacaktır. Öz yeterlilik kavramı bir olgunun planlanması, gerekli yeteneklerin bilincinde olunması ve işe koyulması, olumsuz durum ortadan kalktıktan sonra oluşan kazançların gözden geçirilmesi sonucunda oluşan güdülenme gibi öğeleri ifade eder. Güçlü

bir öz yeterlilik bireyin moral ve motivasyon düzeyinin artmasını en önemlisi bireysel gelişiminin hızlanmasına yardımcı olur. Bireyin daha önce yaşamış olduğu başarılı tecrübeler, kişisel olarak benzer özellikler taşıyan bireylerin başarıları, çevreden gelen olumlu tepkiler öz yeterlilik inancını besleyen faktörlerdir. Bir durum olumsuz bir şekilde sonlandığında öz yeterliliği yüksek olan bireyler bu olumsuz durumu kendi eksikliğine değil, kullanılan verilerin ve olanakların eksikliğine bağlar (Yıldırım ve İlhan, 2010).

Bandura, (1994) öz yeterliliği yüksek olan kişilerin özelliklerini ise şu şekilde açıklamıştır;

- Olumsuz ve zor bir durumla karşılaştıklarında bu durumdan kaçmak yerine problemi çözmek için ellerinden geleni yaparlar ve güven seviyeleri yüksektir.
- Etkili bir bakış açısına sahiptirler ve bu onların içinde bulunduğu duruma olan asıl ilgisini ve dikkatini besler.
- Sahip oldukları bakış açısı bireylere her durumda yardımcı olmaktadır.
- Moral ve motivasyon düzeylerini sürekli üst düzeyde tutmaktadır.
- Bireyler kendilerini geliştirici ve zorlayıcı amaçlar edinirler ve bu amaçları gerçekleştirmek için kararlı bir şekilde çalışırlar.
- Başarısız oldukları zaman pes etmezler, tekrar denerler kendilerine olan güven ve inançları yüksektir

1.1.7. Öz Yeterliliğin Süreçleri

Öz yeterlilik kavramı bireylerin sahip oldukları becerilerine ilişkin inançları olarak ifade edilir. Öz yeterlilik kavramı bireylerin bir duruma nasıl hazırlandıklarını, kendilerini nasıl motive ettiklerini ve nasıl harekete geçtiklerini belirler. Öz yeterlilik algısı dört temel süreç sayesinde bu çeşitli etkileri üretir (Bandura, 1994).

1.1.7.1. Bilişsel Süreç

Öz yeterlilik kavramı etkilerini bilişsel süreç sayesinde farklı şekillerde gerçekleştirir. Bireyin davranışlarının çoğu kendi hedefleri doğrultusunda gerçekleşir. Birey bu davranışlarını kendi isteklerine göre düzenler. Birey isteklerini de kendi öz yeterlilik kapasitesine biçtiği değerden belirler. Öz yeterlilik kavramı duygu ve düşünce süreçlerini etkileyerek belirlediği hedefleri gerçekleştirmeye yönelik ortaya koyduğu

performansı yükselten ya da tam tersi bu performansı düşüren çeşitli şekiller alır. Yani birey de algılanan öz yeterlilik ne kadar güçlüyse, birey kendisine o kadar mücadeleci amaç belirler. Güçlü öz yeterliliğe sahip bireyler edindikleri amaçları gerçekleştirmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaktadırlar (Bandura 1997).

Bilişsel süreçte öz yeterlilik inançları farklı etkiler göstermektedir. Bireysel hedefler belirlenirken bireyin kendi becerileri öz değerlendirmesinden etkilenir. Öz yeterlilik kavramı bireyin kendi içinde verdiği sözlerle beslenmektedir. Bireyin yapacağı bir eylem kendi içinde düzenlenir ve yeterliliklerine ait inançlarıyla kurdukları senaryoları ilişkilendirilir. Yüksek yeterlilik duygusuna sahip bireyler başarılı senaryoları hayal ederken, yeterliliklerine inancı olmayan bireyler başarısız senaryoları hayallerinde canlandırırlar (Bandura, 1994).

Sonuç olarak, kişinin bu düşünceleri sonrası verdiği bu kararlar, yaşamını etkileyen olumlu ya da olumsuz olaylar üzerinde kontrol sağlamasına olanak tanır (Duman, 2007).

1.1.7.2. Motivasyonel Süreç

Bireyin motivasyonun düzenlenmesinde öz yeterlilik kavramı önemli rol almaktadır. Bireyler bilişsel olarak kendilerini motive etmektedirler. Bireyler ileriye dönük planlamış oldukları eylemleri belirleyip amaçlarını buna göre düzenlerler. Oluşturulan farklı teoriler bağlamında nedensel nitelikler, beklenti çıktıları ve farkında olma amaçları bilişsel motivasyon etkenleri kapsamındadır. Nedensel durumlar öz yeterlilik inançlarını etkilemektedir. Yüksek öz yeterlilik inancı bulunan kişiler başarısızlıklarını gösterdiklerin çabanın yetersizliğine, düşük öz yeterlilik inancı barındıranlarsa beceriksizliklerine bağlamaktadırlar. Motivasyonu, performansı ve öz yeterlilik inançları arasındaki etkileşimin şekillenmesinde nedensel bağlantıların önemli rolü bulunmaktadır (Bandura 1997).

1.1.7.3. Duyuşsal Süreç

Bireylerin kendi becerileri ile ilgili inançları, zor ve tehdit içerikli bir durumla karşılaştığında kaygı ve depresyon duyguları etkilenmektedir. Algılanan öz yeterlilik algısı kaygı ve stres gibi etkenlerin kontrolünde önemli bir yere sahiptir. Bu tehditlerle başa

çıkamayacağını düşünen bireyler yüksek strese sahip olurlar ve çevresine bu gözle bakarlar. En ufak olumsuz bir durumu büyütürler ve kaygı yaşarlar (Bandura, 1994).

Duygusal bağlılık; bireylerin duygusal bağlılığını ifade etmektedir ve bireylerin örgütsel objelere sarılması ve onlarla bütünleşmesi anlamını taşır (Meyer ve Allen, 1997). Çalışanın örgüte duygusal bağlılığını, örgütle bütünleşmesini yansıtmaktadır. Diğer bir ifadeyle duygusal bağlılık çalışanların örgütsel amaç ve değerleri kabullenmesini ve örgüt yararına olağan üstü çaba sarf etmesini ifade etmektedir (McGee ve Ford, 1987). Dolayısıyla bu bağlılık türü tutumsal kaynaklıdır ve bağlılık atfının sonucundan kaynaklanmaktadır. Duygusal bağlılığı etkileyen faktörleri genellikle kişisel, işe ilişkin, iş yaşantıları ve yapısal faktörler olmak üzere sınıflandırılabilceği öne sürülmektedir (Allen ve Meyer, 1996).

Bireylerin öz yeterlilik algıları karşılaştıkları olumsuz bir durumda ne kadar kaygı ve stres yaşayacaklarına etki eder. Bu olumsuz durumların üstesinden geleceğini düşünen bireyler zihinlerinde olumsuz senaryolar canlandırmazlar. Ancak bu olumsuz durumların üstesinden gelemeyeceğini düşünen bireyler yüksek oranda kaygı ve stres hissederler. Bu tip bireylerde çözüm olanakları yerine kendi eksikliklerine ve çevredeki olumsuz birçok duruma odaklanırlar. Kendilerini rahatsız eden en ufak bir durumda bile büyük tepkiler vererek olayları büyütürler ve bu basit durumda bile kaygı yaşarlar. Öz yeterlilik kavramı bireylerin etkilere katılmasını ya da etkinliklerden kaçmasına da etki eder. Kişinin öz yeterlilik algısı ne kadar güçlüyse etkinlikleri basit, zor ayırt etmeden katılır ve cesareti de üst düzeydedir (Bandura, 1994).

I.1.7.4. Seçimsel Süreç

Birey kısmen kendi yaşadığı ortamın bir ürünüdür. Bu yüzden bireysel yeterlilik inançları bireyin seçtiği çevreyi ve aktivite çeşitlerini etkileyerek hayata yön vermektedir. Bireyler üstesinden gelemeyeceği durumlardan kaçınmaktadır. Bazen yarışma tarzındaki aktivitelerde durumu idare edebileceğini düşünerek rol alabilirler. Bireyler seçimleriyle kurduğu ikili ilişkiler, ihtiyaçlar ve toplumsal ortamda yeni tecrübeler edinmektedir. Bireyin yapmış olduğu bu seçimler kişisel gelişimi yönünde önemli bir etkidir. Çünkü çevreyi kendisi seçtiği için ilgi, ihtiyaç ve becerilerine karşılık bulacaktır (Bandura, 1994).

Bireyler çevrelerinin hem ürünü aynı zamanda da üreticisidirler. Kişiler yaşayacağı çevreyi kendileri seçtiği için sosyal hayattaki gelişimlerine yardımcı olmaktadır. Öz yeterlilik bu süreçte kişiye rehberlik eder. Bundan dolayı öz yeterlilik kişinin geleceğine doğrudan etki etmektedir. Bireyler, baş etme kapasitelerini aştığını düşündükleri eylemlerden ve durumlardan uzak dururlar. Kendi kapasitelerini yeterli gördükleri durumları ise kendileri belirleyip isteyerek seçerler. Bazen de, zor olduğunu düşündükleri eylemlerde bile, çok istekli olmaları sebebiyle o faaliyetlerde yer almaktan kaçınmazlar. Bireyler yaptıkları seçimlerle; farklı yeterlilikler, ilgiler ve yaşam katılımları içeren sosyal ağlar edinirler (Bandura, 1994). Genel olarak bakıldığında bireyler elde ettiği tecrübelerle farklı alanlarda ve durumlarda öz yeterlilik inancını geliştirirler. Bu öz yeterlilik inançlarının ana kaynaklarından birisi de şüphesiz akademik öz yeterliliğidir.

I.1.8. Akademik Öz Yeterlilik

Sosyal bilişsel kuramcılara göre öz yeterlilik bir işi yapabilmek için gerekli olan güven iken; akademik öz yeterlilik, akademik bir işi istenilen düzeyde ve başarılı bir şekilde yapabilmek için gerekli olan inancı belirtmektedir (Gore, 2006). Alan yazında akademik öz yeterlilik, bireyin akademik olarak kendisine tanımlanmış olan görevleri üstesinden gelebilmek için sahip olduğu inanç olarak tanımlanmaktadır (Millburg, 2009).

Akademik öz yeterlilik akademik benlik kavramından bireysel yeterlilik ve inanç açısından farklıdır. Bu nedenle akademik öz yeterliliğin duruma bağlı değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Bandura (1997)'ya göre akademik öz yeterlilik, bu değişkenliğe bağlı olarak öğrenme ve performans gibi akademik çıktıların diğer akademik kendilik kavramlarına göre yordama gücünün daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Ayrıca akademik öz-yeterlilik; “Kişilerin daha önceden belirlemiş olduğu eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli düzenlemeleri bir araya getirme ve bu düzenlemeleri uygulamaya koyma kapasiteleri hakkındaki yargıları” olarak tanımlanmaktadır (Lee, 2005; Linnenbrink ve Pintrich, 2003).

Zimmerman (1995)'e göre Akademik öz yeterliliği diğer öz yeterlilik kavramların ayıran bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler;

- Belirlenen bir işi yapabilme yeteneğiyle ilgili yargıları içermesi,

- Akademik öz yeterlilik algısı her farklı disiplin alanında belirli farklılıklar gösterir. Örneğin, beden eğitimi ve spor alanında farklı, edebiyat alanında farklı olması;
- Akademik öz yeterliliği belirlemek için uygulanan testler ya da ölçümler içinde bulunan şartlardan etkilenir. Örneğin, rekabetçi yaklaşımla işlenen beden eğitimi dersindeki bir öğrencinin akademik öz yeterliliği ile işbirliğine dayalı öğretim yaklaşımı ile işlenen beden eğitimi dersinde aynı öğrencinin akademik öz yeterliliğinin farklı olması;
- Akademik öz yeterliliğin diğer akademik kavramların ölçümünden farklı olarak herhangi bir etkinlik ya da belirlenen görevden önce ölçülmesidir.

Güçlü öz yeterliliğe sahip öğrenciler zor akademik görevleri, karamsar olarak algılamazlar ve rahatlıkla üstesinden geleceğini düşünürler. Bu tip insanlar kendilerine yüksek hedefler belirlerler ve bu hedefi gerçekleştirmek için ellerinden geleni yaparlar. İşlerini yaparken gerekli azmi ve hırsı göstererek zorlandıkları anlarda daha yılmazlar ve kararlı bir şekilde işlerini bitirmeye odaklanırlar (Bandura, 1997).

Düşük öz yeterliliğe sahip öğrenciler ise zor bir iş almaktan kaçınırlar ve karşılaştıkları zor görevlerde bahane üretme eğilimindedirler. Zor işler karşısında kendi yeteneklerinden şüphe duyarlar ve işi bitirmede bu yeteneklerini kullanmazlar ve işi yarım bırakma durumunda kalırlar (Eisenberger, D'Antonio ve Bertandro, 2005).

Genel olarak öğrencilerin öz yeterliliklerini geliştirmeleri kendilerine birçok fayda sağlayacaktır. Bakıldığında akademik öz yeterlilik ve başarı arasında güçlü bir bağ söz konusudur (Millburg, 2009). Bakıldığında akademik öz yeterliliği yüksek üniversite öğrencilerinde daha iyi akademik performans ön görülmektedir (Chemers, Hu ve Garcia, 2001). Yüksek zekâyâ sahip üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada öz yeterlilik inancının sınav performansına anlamlı düzeyde etkili olduğu görülmüştür (Vrugt, Langereis ve Hoogstraten, 1997). Gore (2006) çalışmasında, öz yeterlilik inancının üniversite öğrencilerinin akademik performanslarının önemli bir yordayıcısı olduğu bulmuştur. Bouffard-Bouchard, Parent ve Parivee (1991) yüksek öz yeterlilik inancına sahip lise öğrencilerinin problem çözme davranışlarında öz yeterlilikleri düşük lise öğrencilerinden daha ısrarcı davrandıklarını bulmuşlardır.

I.1.8.1. Akademik Öz Yeterlilik Boyutları

Akademik öz yeterlilik boyutlarının üç ana başlık altında incelenmiştir. Bunlar Teknik Beceri, Sosyal Statü, Bilişsel Uygulama olarak adlandırılmaktadır.

I.1.8.1.1. Teknik Beceri

Belirli işlerin yürütülmesi için gerekli teknikleri kullanma becerileri olarak tanımlanmaktadır. Teknik beceri, öğrencinin öğrenmiş olduğu bir bilgiyi kendi iş alanında kullanma yeteneğidir. Diğer bir tanımla hafızasında ki bilgileri uygulamaya dökerek bir işin üstesinden gelmesidir (Biricik, 2015).

I.1.8.1.2. Sosyal Statü

Statü, kişilerin toplumsal hayattaki yerini ifade eder. Sosyal statü kavramı ise bireyin etrafındaki insanların ona uygun gördüğü maddi manevi nesneler ve mevkilerdir. Sahip olunan ve başarılan statü olmak üzere iki çeşit sosyal statü kavramı vardır. Sahip olunan statü kavramı bireyin doğuştan sahip olduğu kimliğidir. Başarılan statü kavramı ise bireyin kendi yaptıkları ve başardıkları ile kazandığı değerdir. Bireyin davranışları sürekli değiştiği için toplum içindeki statüsü sürekli değişmektedir (Biricik, 2015).

I.1.8.1.3. Bilişsel Uygulama

Biliş, bireyin kendi iç koşulları ve içinde yaşadığı fiziksel ve toplumsal çevreye ilişkin olarak işlediği bir bilgi, inanç ya da düşünce olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle bir biliş bilinen ya da algılanan her şey olabilir. Bilişsel kuram, insanın çevresine ilişkin bilgileri nasıl edindiği, çevresini nasıl algıladığı ve bu tür bilişler temelinde çevresi içinde nasıl davrandığı ve çevresi üzerinde nasıl etkili olduğu ile uğraşır (Biricik, 2015). Bu süreç içerisinde de, tıpkı toplumsallaşma sürecinde olduğu gibi birey, kendisini hayata hazırlayacak olan birtakım yeni bilgiler öğrenmektedir (Dever, 2010).

1.1.8.2. Akademik Öz Yeterlilik İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Alan Yazın Taraması

Bandura'nın kurucusu olarak kabul edilen sosyal öğrenme kuramından beri ilgili alanda çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Akbay ve Gizir (2010) yapmış oldukları çalışmada Akademik güdülenme, akademik yükleme stilleri ve akademik öz yeterlilik inancının Mersin üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına etkisini incelemişlerdir. Toplamda 763 lisans öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Araştırmada Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1992) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Akademik güdülenme, akademik öz yeterlilik ve akademik yükleme stillerinin üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür.

Durdukoca (2010) İnönü Üniversitesi ilköğretim bölümü sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlilik algılarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğretim türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmada 260 sınıf öğretmenliği öğrencisi yer almıştır. Yapılan çalışmada Akademik Öz yeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981) kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonunda Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlilik algılarının öğretim türü değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ise anlamlı bir biçimde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.

Keleşoğlu (2011) öğrenme stilleri, akademik öz yeterlilik, seviye belirleme sınavı puanları ve öğrenci özellikleri değişkenlerinin lise 1. sınıf akademik başarısını yordama gücü üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken Ankara ilinde bulunan devlet Anadolu liseleri SBS taban ve tavan puanlarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmış, üst taban puanı oluşturan bir, orta taban puanı oluşturan iki ve alt taban puanı oluşturan iki okul olmak üzere toplam beş okul çalışmaya alınmıştır. Beş okuldan toplam 320 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çuhadar, Gündüz ve Tanyeri (2013) Ders çalışma yaklaşımının akademik öz yeterlilik ilişkisini belirlemek için Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 147 Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler üzerinde bir çalışma yapmışlardır. Araştırmalarında Akademik Öz yeterlilik Ölçeğini kullanmışlardır. (Jerusalem ve Schwarzer, 1981). Araştırmalarının sonucunda katılımcıların akademik öz-yeterlilik algısı yüksek düzeyde derin ders çalışma yaklaşımı ile akademik öz-yeterlilik algıları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Cihan (2014) Akademik, Öğretmenlik ve Sportif öz-yeterlilik algılarının farklı değişkenlere göre incelenmesi üzerine yapmış olduğu çalışmada 786 besyo öğrencisine yer

vermiştir. Çalışmada Akademik Öz yeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981) kullanmıştır. Çalışmanın sonucunda normal seviyede akademik öz yeterlilik 4. Sınıf öğrencilerinin akademik öz yeterliği 1. Sınıflardan daha iyi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Albayrak (2014) 2012/2013 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğrenim gören 885 öğrencinin beş faktör kişilik, akademik öz-yeterlilik, akademik kontrol odağı ve akademik erteleme arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapmış olduğu bu çalışmada veri toplama aracı olarak Akademik Öz-yeterlilik ölçeğini kullanmıştır. Yapmış olduğu bu çalışmanın sonucunda beş faktör kişilik özelliklerinin alt faktörlerinden sorumluluk ve yumuşak başlılık boyutlarının, akademik kontrol odağının alt faktörlerinden dışsal kontrol odağının üniversite öğrencilerinin akademik erteleme eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşmıştır.

Alemdağ (2015) Beden eğitimi öğretmenleri adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-yeterlilikleri ve öğrenme yaklaşımlarını incelemiştir. Araştırmaya; Yedi coğrafi bölgeden 14 farklı üniversitede öğrenim gören 1086 (%63) erkek, 637 (%37) kadın olmak üzere toplam 1723 beden eğitimi öğretmenleri adayı ve görüşme verilerinin toplandığı 14 beden eğitimi öğretmenleri adayı katılmıştır. Araştırmada; Akademik öz yeterlilik ölçeği(Jerusalem ve Schwarzer, 1981) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Akademik öz-yeterliliklerine yönelik görüşmelerde, birinci sınıf ve son sınıftaki öğrencilerin daha düşük akademik öz-yeterlilik algısına sahip oldukları, son sınıfta ki öğrencilerin KPSS nedeni ile okuldaki sorumluluklarını yeterince yerine getiremedikleri belirlenmiştir

Biricik (2015) yapmış olduğu araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliliklerini incelemiştir. Araştırma da toplam 245 lisans öğrencisi yer almıştır. Çalışmada Akademik öz yeterlilik ölçeği (Ekici, 2012) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Sosyal statü alt boyutunda beden eğitimi öğretmenliği bölümü ile rekreasyon bölümü arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre; beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, rekreasyon bölümü öğrencilerine oranla daha fazla akademik öz yeterlilik düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

İslam (2016) Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlilik algılarının karşılaştırılmasını (Ordu ili örneği) incelemiştir. Araştırmaya Ordu üniversitesinde 2015-2016 yılında beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören 202 öğrenci katılmıştır. Araştırmada; Akademik öz

yeterlilik ölçeği(Jerusalem ve Schwarzer, 1981) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Öğretmen adaylarının, cinsiyet, bölüm, ailenin yaşadığı yer, mezun olunan lise ile seçtiği bölümdeki memnuniyet durumuna göre akademik öz- yeterlilik algılarının arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, anne ve baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu ve memnuniyet durumu arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Pekel (2016) Spor yöneticiliği öğrencilerinin akademik öz yeterlilikleri ve üniversite yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada 867 besyo öğrencisi yer almıştır. Çalışmada Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda Akademik öz yeterlilik ile üniversite yaşam kalitesi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Uzun (2016) yapmış olduğu çalışmada akademik öz yeterliğin yordayıcıları: belirsizliğe, tahammülsüzlük, endişe ile ilgili olumlu inanç ve akademik kontrol odağını incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenmiş Eğitim Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Yabancı Diller Yüksekokulu ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu’ndan seçilen 717 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada Jerusalem ve Schwarzer, (1981) tarafından geliştirilen Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007)’nin Türkçe’ye uyarladığı Akademik Öz-yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin; akademik öz-yeterliliklerinin endişe ile ilgili olumlu inançlar ve akademik içsel kontrol odağı tarafından pozitif; belirsizliğe tahammülsüzlük ve akademik dışsal kontrol odağı tarafından negatif yönde anlamlı şekilde yordandığı bulgusuna ulaşmıştır.

Tekeli (2017) tarafından yapılan çalışmada Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygısı ve akademik öz - yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması incelenmiştir. 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Sakarya Üniversitesi’nin Beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile diğer eğitim bölümlerinde öğrenim gören 384 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmada Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen ve Ekici (2012) tarafından Türkçe’ ye uyarlama çalışması yapılan “Akademik Öz-yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Akademik öz-yeterlilik düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Yaşamlarının büyük bir bölümünün

geçtiği yerleşim yeri, anne ve baba eğitim durumu ile aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Tablo 1. Akademik öz yeterlilik ile ilgili yurt içinde yapılan alan yazın taraması

Yazar ve Yıl	Konu	Örneklem	Materyal	Bulgular
Cihan 2014	Akademik, Öğretmenlik ve Sportif öz-yeterlilik algılarının farklı değişkenlere göre incelenmesi	786 Besyo öğrencisi	Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981)	Normal seviyede akademik öz yeterlilik 4. Sınıf öğrencilerinin akademik öz yeterliliği 1. Sınıflardan daha iyidir.
Biricik,2015	Beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliliklerinin incelenmesi	161'i erkek, 84'ü kadın olmak üzere toplamda 245 lisans öğrencisi	Akademik öz yeterlilik ölçeği (Ekici, 2012)	Sosyal statü alt boyutunda beden eğitimi öğretmenliği bölümü ile rekreasyon bölümü arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre; beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, rekreasyon bölümü öğrencilerine oranla daha fazla akademik öz yeterlilik düzeyine sahip oldukları görülmektedir.
Alemdağ,2015	Beden eğitimi öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-yeterlilikleri ve öğrenme yaklaşımları	Yedi coğrafi bölgeden 14 farklı üniversitede öğrenim gören 1086 (%63) erkek, 63 (%37) kadın olmak üzere toplam 1723 beden eğitimi öğretmeni aday ve görüşme verilerinin toplandığı 14 beden eğitimi öğretmeni aday	- Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981) Türkçe'ye uyarlaya Yılmaz, Gürçay, Ekici, (2007)	Akademik öz-yeterliliklerine yönelik görüşmelerde, birinci sınıf ve son sınıftaki öğrencilerin daha düşük akademik öz-yeterlilik algısına sahip oldukları, son Sınıfta ki öğrencilerin KPSS nedeni ile okuldaki sorumluluklarını yeterince yerine getiremedikleri belirlenmiştir.

Tablo 1. (devam) Akademik öz yeterlilik ile ilgili yurt içinde yapılan alan yazın taraması

Pekel,2016	Spor yöneticiliği öğrencilerinin akademik öz yeterlilikleri ve üniversite yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi	867 Besyo öğrencisi	Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981)	Akademik öz yeterlilik ile üniversite yaşam kalitesi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.
İslam,2016	Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlilik algılarının karşılaştırılması (Ordu ili örneği)	Ordu Üniversitesinde 2015-2016 yılında Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören 202 öğrenci	Akademik Özyeterlilik Ölçeği (Jerusalem ve Schwarzer, 1981)Türkçe'ye uyarlayan;Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007)	Öğretmen adaylarının, cinsiyet, bölüm, ailenin yaşadığı yer, mezun olunan lise ile seçtiği bölümdeki memnuniyet durumuna göre akademik öz-yeterlilik algılarının arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, anne ve baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu ve memnuniyet durumu arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.
Tekeli,2017	Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygısı ve akademik öz - yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması	2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Sakarya Üniversitesi'nin Beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile diğer eğitim bölümlerinde öğrenim gören 384 öğrenci	Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen ve Ekici (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılan "Akademik Öz-yeterlilik Ölçeği	Akademik öz-yeterlilik düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Yaşamlarının büyük bir bölümünün geçtiği yerleşim yeri, anne ve baba eğitim durumu ile aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur

1.1.8.3. Akademik Öz Yeterlilik İle İlgili Yurt dışında Yapılan Alan Yazın Taraması

Akademik öz yeterlilik ile ilgili alan yazın taraması yapıldığında yurt dışında az sayıda çalışmaya rastlanmıştır.

Young-Ju Joo, Mimi Bong Ho-Jeen Choi (2000) yapmış oldukları çalışmada Web tabanlı öğretimde internet öz yeterliği ve akademik öz yeterlilik öz-düzenlemeli öğrenmeli öğrenme için yeterlilik algısını araştırmışlardır. Araştırmaya Güney Kore'nin başkenti Seul'da WBI Fen sınıflarına düzenli olarak katılan 152lise öğrenci katılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda, öğrencilerin öz düzenleme öğrenmelerinin öz yeterliği, strateji kullanımı ve internet öz yeterliği ile pozitif ilişkilendirildiği ortaya çıkmıştır.

Elias ve Loomis (2002) Akademik performansın, akademik öz yeterlilik ve kavrama becerisi tarafından belirlenip belirlenemeyeceğini araştırmışlardır. Araştırma da katılımcı olarak üniversite öğrencileri yer almıştır. Araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin genel not ortalamasında kavrama becerisi ve akademik öz yeterliğim etkili olduğu saptanmıştır.

Ellen L. Usher ve Frank Pajares (2006) Okulda güven daveti: Ortaokula devam eden öğrencilerin Akademik öz yeterlilik inançlarının kritik bir kaynağı olarak davetler üzerine bir çalışma yapmışlardır. Araştırmaya Amerika'da iki devlet okulunda öğrenim gören (238kız ve 230 erkek) 468 öğrenciden 263'ü Kafkas 165'i Afro-Amerikan,21'i İspanyol,9'uAsyalı,10'u diğer kökenlerden oluşan öğrenciler katılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha anlayışlı olduğu görülmüştür.

Melissa A. Chase (2013) Çocukların öz yeterliği, motivasyon amaçları ve beden eğitimi ve spor ilişkileri üzerine bir çalışma yapmıştır. Yapılan çalışmaya 8-14 yaş arası (143 kız ve 146 erkek) olmak üzere toplamda 289 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonucunda yüksek öz yeterliğe sahip öğrencilerin düşük öz yeterliğe sahip öğrencilere kıyasla motivasyonlarının ve gelecek öz yetkinliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bess H. Marcus,Vanessa.C Selby, Raymond S. Viaura ve Joseph S. Rossi (2013) yapmış oldukları çalışmada; Öz yeterlilik ve egzersiz davranış değişikliklerinin aşamalarını incelemişlerdir. Toplamda 1063 devlet çalışanı ve 429 hastane çalışanı araştırmaya katılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket çalışması uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; Henüz egzersiz yapmaya başlamayan çalışanların, düzenli olarak

egzersiz yapanların aksine, egzersiz yapma becerilerine çok az güven duyduğunu göstermektedir.

Tuomas Karl, Markus makkanen (2018) Dijital koçluk ve sporcu öz yeterliği, sağlık teknolojisi ve spor üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya 38 kayak yarışçısı katılmıştır. Araştırma Racefox,2018 aleti ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda dijital koçluk sporcuların bilgilerini artırabileceğini ve algılanan kayak teknik seviyesinde iyileşme sağlayabileceğini göstermektedir.

Zoljanahi.E, Nezhade.M.M, Gilde.B.S ve Taheri.H.R (2018) yapmış oldukları araştırmada; Elit takım sporcularının spor özgünlüğü, spor öz yeterliği ve yaratıcılığını incelemişlerdir. Araştırmaya İran Tahran’da farklı spor kulüplerinden seçilen 192 elit sporcu katılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Spor öz yeterliği ve sporcuların özellikleri arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmış ve spor öz yeterliği sporcuların stilleri ve yaratıcılıkları arasında aracı bir role sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 1. Akademik öz yeterlilik ile ilgili yurtdışında yapılan alan yazın taraması

Bess H. Marcus, Vanessa.C Selby, Raymond S. Viaura ve Joseph S. Rossi, (2013)	Öz yeterlilik ve egzersiz davranış değişikliklerinin aşamaları	1063 devlet çalışanı ve 429 hastane çalışanı oluşturmaktadır.	Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket çalışması uygulanmıştır.	Henüz egzersiz yapmaya başlamayan çalışanların, düzenli olarak egzersiz yapanların aksine, egzersiz yapma becerilerine çok az güven duyduğunu göstermektedir.
Melissa A. Chase, (2013)	Çocukların öz yeterliği, motivasyon amaçları ve beden eğitimi ve sporla ilişkileri	8-14 yaş arası 143 kız ve 146 erkek olmak üzere toplamda 289 öğrenci oluşturmaktadır..	-	Yüksek öz yeterliğe sahip öğrencilerin, düşük öz yeterliğe sahip olanlara kıyasla motivasyonlarının ve gelecek yetkinliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
Tuomas Karl, Markus makkanen,(2018)	Dijital koçluk ve sporcu öz yeterliği, sağlık teknolojisi ve spor üzerine bir çalışma	38 kayak yarışçısından oluşmaktadır.	Racefox,2018	Çalışmanın sonucunda dijital koçluk sporcuların bilgilerini artırabileceğini ve algılanan kayak teknik seviyesinde iyileşme sağlayabileceğini göstermektedir.
Zoljanahi.E, Nezhade.M.M, Gilde.B.S ve Taheri.H.R, (2018)	Elit takım sporcularının spor özgünlüğü, spor öz yeterliği ve yaratıcılığının araştırılması	İran Tahranda farklı spor kulüplerinden seçilen 192 elit sporcu	-	Spor öz yeterliği ve sporcuların özellikleri arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmış ve spor öz yeterliği sporcuların stilleri ve yaratıcılıkları arasında aracı bir role sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

II. BÖLÜM (GELECEK BEKLENTİSİ)

II.1. Beklenti

Beklenti, bireyin geçmişte yaşadığı deneyimlere bağlı olarak gelecekte yaşayabileceği durumları tahmin etmesi ve çıkarımlarda bulunmasıdır. Beklenti Türk Dil Kurumu'na göre ise “gerçekleşmesi beklenen şey” ya da “Bireyin belli şart ve durumların alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011).

Beklenti, bireylerin istekleri sonucunda belirlediği amaçlara ulaşma ihtimalidir (Can, 1999). Psikolojinin çeşitli alanlarında beklentinin tam olarak ne anlama geldiği ve fonksiyonları hakkında farklı yaklaşımlar meydana gelmiştir (Jussim, 1990). Vroom (1964)'e göre beklenti kavramı, bireyin belirlediği hedeflere ulaşacağına inanmasıdır. Peseran (1987)'e göre ise beklenti kavramı, sonucu daha önceden tahmin edilemeyen durumlara bireyin vermiş olduğu hem fiziksel hem de psikolojik eğilimler olarak tanımlanmaktadır.

Bireyin içerisinde yer aldığı durumların ne tür getirileri olacağı hakkındaki varsayımları beklenti kavramı olarak adlandırılabilir. Beklenti, hayatın içerisinde olan ve gündelik hayatın vazgeçilmezi olarak görülen ana ögesidir (Kalyon, 2014)

Genel olarak bakıldığında ise beklenti sonuçları önceden tahmin edilemeyen durumlar karşısında bireyin davranışları veya psikolojik durumu olarak ifade edilmektedir. Beklentiler bireylerin önceden tecrübe etmediği durumlarla ilgili oluşmasının dışında, bireylerin daha önceden tecrübe ettiği ve sonuçları hakkında herhangi bir düşüncesi olmadığı durumlarda da oluşabilir. Kısacası beklentiler bireylerin hayattaki deneyimleriyle beraber ilgili dönemdeki öngörüsü ve bireyin kendisine özel olan davranış biçimleridir (Kalyon, 2014)

Yaşam sürekli değişen koşulları ve ihtiyaçları içeren dinamik bir süreci ihtiva eder. Yaşamın birçok alanındaki hızlı değişim ve teknolojik gelişmeler insanların yaşamlarını düzenlemesinde ve kendilerini mutlu hissetmelerıyla de yakından ilişkilidir. Değişimler geçmiş ve gelecek arasında uzanan yaşantı örüntüsüdür. Geçmişteki olumlu ya da olumsuz yaşantılar gelecekte yaşamlarına yönelik beklentilerini de etkilemektedir.

II.1.1. Gelecek Beklentisi

Beklentiler bireyin karar verme ya da karar alma süreçlerinde ki en önemli motivasyon kaynaklarından biridir. Gelecek beklentisi ise, bireyin gelecekle ilgili duygu, düşünce, ilgi ve endişelerini içeren bilişsel süreçlerdir. Alan yazındaki çalışmalara göre beklenti ve performans kavramları birbirlerinden etkilenmekte ve birbirlerini etkilemektedirler (Şimşek, 2011). Ayrıca geleceğe dair olumlu sonuç beklentisi iyimserlik, bunun tam tersi olumsuz gelecek beklentisi karamsarlık kavramıyla birlikte yordanmaktadır (Uğurlu, 2011) Performans ve beklenti kavramlarını birlikte alan çalışmalara göre performans ve beklenti doğru orantılı olarak birbirini tetiklemektedir (Bandura'dan aktaran Oettingen ve Mayer, 2002). Beklentiyi tetikleyen unsurlar içerisinde geçmişteki tecrübeler yer almaktadır. Bireylerin performansını geçmişte edinmiş olduğu tecrübeler belirlemektedir (Bandura, 1977; Mischel, 1973; Mischel, Candor ve Feldman, 1996; Olsen, Roese ve Zanna, 1996; Akt.Oettingen ve Mayer, 2002).

Bir kişinin hal ve hareketlerini geçmişteki olaylar kadar gelecekteki beklentileri de belirler (Adler, 1994). Bu yönüyle bakıldığında geleceği planlamanın karmaşık bir süreç olduğu, temelinde güdülenme, planlama ve değerlendirme olmak üzere üç psikolojik süreç ile tanımlandığı görülmektedir (Artar, 2003). Dolayısıyla beden eğitimi ve spor öğrencilerinin güdü ve değerleri neticesinde şekillenen gelecek beklentilerinin saptanması bir bakıma onların içinde bulundukları durumu nasıl algıladıkları noktasında bilgiler içermektedir. Bu bilgilerin elde edilmesi birçok açıdan önemlidir (Kazu ve Özdemir, 2004). Gençlerin gelecek beklentilerini şekillendiren başka bir önemli konu da aile ekonomik gücüdür. Üniversiteli gençlerin geleceğe daha iyi bakmaları için edindikleri eğitim, yetenekleri ve donanımları etkilidir (Tolan'dan aktaran Güleri, 1998). Ekonomik seviyeleri yüksek ailelerin çocuklarının geleceğe dönük beklentilerin ve başarıma duygularının daha yüksek olmasına karşın ekonomik seviyeleri düşük ailelerin çocuklarının gelecek beklentilerinin daha düşük ve karamsar bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir. (Kağıtçıbaşı, 1973; Roberts ve Bengston, 1993). Bundan dolayı aile ekonomik düzeyleri gençlerin gelecek beklentileri üzerine etkili bir değişken olarak düşünülebilir.

Yakın geçmişte çeşitli değişikliklerin bir sonucu olarak bir belirsizlik ortamının doğduğu düşünülmektedir. Bir şekilde üniversiteli olan beden eğitimi ve spor

öğrencilerinin bu belirsizlikleri günlük hayatlarına ve gelecekle ilgili planlarına yansımaları olasıdır (Kazu ve Özdemir, 2004).

Gelecek beklentisi kavramına Frank (1939), Israeli (1930) ve Lewin (1939)'in çalışmaları önemli katkıda bulunmuştur. Gelecek beklentisi;

- Gelecekte yaşayacağımız durumlar gelecekte meydana gelir.
- Gelecek yönelimi farklı disiplin alanları ile yakın temastadır. Bireyin gelecekteki özel ve bireysel görünüşünü kapsar.
- Gelecek yöneliminin yakın temasta olduğu bu alanlar bireye ya da topluma özgü olabilir.

Yukarıda belirtilen maddeler gelecek beklentisinin kavramsal haritasını göstermektedir (Seginer, 2003).

II.1.1.1. Üniversiteli Gençliğin Gelecek Beklentileri

İnsanların gelecek beklentisi içinde doğup büyüdüğü toplumun yaşam kurallarına göre şekilleneceğinden dolayı çevresinden bağımsız olarak düşünülmemektedir. Bu yüzden bireylerin edindikleri yaşam amaçları içinde bulunduğu çevre ile beraber şekillenmektedir. Bunun yanı sıra yaşamda insanların birden fazla alanda karşılaştığı değişim ve teknolojinin ilerlemesi bireylerin yaşamlarını değiştirmelerine ve kendilerine yeni amaçlar belirlemesine itmektedir (Yavuzer, Demir, Meşeci ve Sertelin, 2005). “Yaşam Amacı” bireyin amaçlarını belirlemesinde ve ileriye yönelik ışık tutmasında birincil etkindir. Benzer bir durum toplumlar içerisinde de mevcuttur. Toplumlar maddi ve manevi durumları göz önünde bulundurarak amaçlar edinirler ve gelişim parametresinde buna yönelik bir yol izlerler. Toplumda üniversiteli gençlerin gelecek beklentileri ise gelişim parametresini doğrudan etkileyen önemli etkenlerden bir tanesidir. Üniversiteli gençlerin günlük hayatta gizli bir güç olması bunun nedenlerinden biridir (Tolan 1990). Bu durum göz önüne alındığında gençlerin geleceğe yönelik beklentileri kendi gelişimlerinin yanı sıra toplumun gelişmesinde de önemli bir yere sahiptir (Yavuzer vd., 2005).

Üniversiteli gençliğin gelecek beklentisinde rol oynayan ana kaynaklara bakıldığında, aile maddi durumu, eğitim olanakları, bilgi ve becerileri ön plandadır. Ailelerin maddi olanakları gençlerin hayata karşı tutumlarında doğrudan etkilidir. Toplumda üst sınıf olarak adlandırdığımız ailelerin çocuklarında başarı alışkanlığı, öz

güven duygusu ve bütün olaylar karşısında soğukkanlı ve çözüm odaklı düşündüğü gözlemlenirken, alt sınıf olarak adlandırılan ailelerin çocuklarında, düşük öz güven algısı, geleceğe yönelik kadere inanma ve çözüm odağının dışında olumsuz düşünme algısı görülmektedir (Kağıtçıbaşı, 1973; Roberts ve Bengston, 1993).

Bir şekilde üniversiteli olmuş gençlerin gelecek yöneliminde ağırlıklı olarak psikolojik süreç etkili olmuştur (McCabe ve Barnett, 2000). Psikolojik olarak olumlu düşünme algısına sahip olan gençlerin gelecek konusunda daha iyimser ve çok yönlü düşünme algısına sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte olumsuz düşünme algısına sahip olan gençlere oranla, gelecekteki hedeflerine ulaşma konusunda pozitif bir yaklaşım sergilerler (Mac Leod ve Byrne, 1996).

Dünya üzerinde gençlerin gelecek beklentisi üzerine yapılan birçok çalışma kendi içerisinde tutarlık göstermiştir. Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre; gençlere gelecek beklentisi sorulduğunda; aile, iş hayatı ve eğitim konusundaki fikirlerini belirtmişlerdir. Yaş faktörü göz önüne alındığında diğerlerine göre daha büyük olan gençlerin kariyer odaklı düşündükleri gözlemlenirken, cinsiyet faktörü göz önüne alındığında ise erkekler iş hayatı ve meslek konusunda yoğunlaşırken, bayanların daha çok aile kurmaya yoğunlaştığı görülmektedir (Nurmi, 1991)

II.2. Gelecek Beklentisi Kavramı İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Alan Yazın Taraması:

Gelecek beklentisine ilişkin çalışmalar, 21. Yüzyılın ilk çeyreğinde başlamış, yüzyılın ortalarında yeniden canlanmıştır. Gelecek beklentisine ilişkin çalışmaların öncüsü sayılan W.I.Thomas, 1920’de “ eğer kişi, bir durumu gerçek olarak kabul ederse sonuçlar da gerçek olur” diyerek, beklentilerin sonuçları etkilediğine dikkat çekmiştir. Thomas’a göre bir eylem ya da davranışın anlamı, o eylem ve davranışın doğasından kaynaklanmamaktadır. İnsanlar eylemlere belirli anlamlar yüklemekte ve bu anlamlar gelecekteki davranışlarını etkilemektedir (Hurn, 1993).

Güleri (1994) endüstrinin isteklerine göre eğitim gören 16-24 yaş grubundaki üniversite gençlerinin ve endüstriyel üretimde yer alan işçi gençliğinin kent ortamında geleceğe nasıl baktıklarını incelemiştir. Araştırmaya katılan gençlerin gelecek beklentisini ölçmek için yaşam yönelimi testi kullanılmıştır. Sonuç olarak elde edilen bulgular

gelecekle ilgili beklentileri bakımından ve kötümserlik-iyimserlik düzeyleri bakımından üniversiteli ve işçi gençliğin benzerliklerden çok ayrılıklar gösterdiği bulunmuştur.

Alibaz, Gündüz ve Şentuna (2006) Türkiye’de üst düzey taekwondo, karate ve kick-boks sporcularının bu spor branşına yönelmelerine teşvik eden unsurlar, yapma nedenleri ve geleceğe yönelik beklentilerini incelemiştir. Araştırmaya 2004-2005 sezonunda Türkiye şampiyonalarına katılan 40 Taekwondo, 29 Karate ve 31 Kick-Boks olmak üzere, lisanslı toplam 100 sporcu katılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Sporcularının ilgili spor branşına başlamalarında antrenör ve ailenin yüksek düzeyde etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Bayoğlu ve Barutçuoğlu (2010) 13-18 yaşındaki korumaya muhtaç ergenlerin sosyal destek algıları ile gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmaya 81 korunmaya muhtaç ergen katılmıştır. Araştırmaya katılan ergenlerin sosyal destek algıları ile gelecek beklentilerini belirlemek için ergenlerin sosyal destek algıları ölçeğini kullanmışlardır. Sonuç olarak ergenlerin beklentilerinin en çok eğitim, iş ve ekonomik konularla ilişkili olduğunu, en çok yakın arkadaşlarından ve öğretmenlerinden destek aldıkları ve kız ergenlerin algıladıkları sosyal desteğin erkek ergenlerden daha yüksek olduğunu saptamışlardır.

Tuncer (2011) meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin gelecek beklentilerini incelemiştir. Araştırmaya 165 i erkek 265 i kız olmak üzere toplam 430 meslek yüksekokulu öğrencisi katılmış ve araştırmaya katılan öğrencilerin gelecek beklentilerini ölçmek için yazar tarafından oluşturulan gelecek beklentisi ölçeği kullanılmıştır. Sonuç olarak kız öğrencilerin gelecek beklentilerinin erkek öğrencilere göre daha iyi olduğunu saptamıştır.

Başkonuş ve Akdal (2011)’ de eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerin gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada geliştirdikleri yarı yapılandırılmış görüşme formunu kullanmışlardır. Araştırma da sonuç olarak öğretmenlerin mesleklerine karşı genelde iyimser düşünceler içinde olduklarını saptamışlardır.

Sarıkabak (2012) Amatör ve profesyonel futbolcuların sporu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesi(Ankara ili örneği) üzerine bir çalışma yapmıştır. Araştırmaya; Amatör ve profesyonel takımlardan rastgele seçilen toplam 425 sporcu katılmıştır. Sporcuların sorulara verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde,

her iki grupta da en düşük ortalama, fizyoterapist olmak ve yerel/ulusal yazılı basın ile görsel medyada çalışmakla ilgili olarak bulunmuştur. En yüksek ortalama ise benzer şekilde, antrenör olmak ve altyapıda antrenörlük yapıp yetenekli gençleri ülke futboluna kazandırmakla ilgili olarak tespit edilmiştir.

Topaktaş (2015)' de yapmış olduğu çalışmada 12-18 yaş grubu adölesan lise öğrencilerin algılanan sosyal destek, ruhsal belirti ve gelecek beklentileri üzerine etkilerini incelemiştir. Araştırmaya 688 lise öğrencisi katılmış, algılanan sosyal destek, ruhsal belirti ve gelecek beklentilerini ölçmek için ergen gelecek beklentisi ölçeğini kullanmıştır. Araştırmada sonuç olarak algılanan sosyal desteğin gelecek beklentisi üzerine olumlu etkileri olduğunu bulmuştur.

Zorba ve Göksel (2016) Türkiye'deki plaj hentbolu sporcularının spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan gelecek beklentilerini incelemiştir. Araştırmaya 2015 yılında düzenlenen 18. Yaşar Sevim Üniversiteler Plaj Hentbolu Şampiyonası'na katılan 20 takım ve onların toplam 200 sporcudan gönüllü olan 152 sporcu katılmıştır. (Sunay ve Saracaloğlu, 2003; Alibaz ve ark. 2006; Bayraktar ve Sunay 2007) tarafından düzenlenen anket katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmanın bulguları; plaj hentbolu sporcularının kişisel değişkenleri, bu spor branşına yönelme nedenleri, bu branşla uğraşma nedenleri ve bu spordan gelecek beklentilerinin cinsiyet, yaş, eğitim aldığı bölüme, spor yapma yılına, aylık aile geliri, yetiştiği yer değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını göstermiştir.

Aktaş (2016) Ergenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile gelecek beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemek üzere bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada, ergenlerin anne babalarının birliktelik durumuna, cinsiyetlerine, kardeş sayılarına, sınıf düzeylerine ve okul türlerine göre gelecek beklentileri ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla Kişisel Bilgi Formu, Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve Gelecek Beklentileri Ölçeği kullanılarak 1278 ortaöğretim öğrencisinden oluşan örneklemden elde edilen verilerin analizi ile araştırmanın denenceleri test edilmiştir. Bulgular, ergenlerin psikolojik dayanıklılık ve gelecek beklentileri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu, ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyi anne babanın birlikte olma, kardeş sayısı, sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmazken; okul ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Gelecek beklentileri düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamıştır.

Ege (2018) Ergenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile gelecek beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemek üzere bir çalışma yapmıştır. Karma yöntem ile yapılan bu araştırmanın nicel boyutunda 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ankara'nın Altındağ ilçesi liselerine devam eden 397 ergen ile çalışılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan ergenlerin gelecek beklentileri 'Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği' aracılığıyla; araştırmanın bağımsız değişkenlerinden ergenlerin tanıcı özellikleri ve sorunları araştırmacı tarafından hazırlanan bir 'Anket' ile algılanan sosyal destek ise 'Algılanan Sosyal Destek Ölçeği' ile ele alınmıştır. Araştırmanın nicel boyutuna göre, ergenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin merkezinde iş ve eğitime yönelik beklentiler bulunmaktadır. Bunu evlilik ve aile beklentisi izlemektedir. Bununla birlikte okul türü farklılığı, cinsiyet, sınıf düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve ergenin gelir getiren bir işte çalışması gibi değişkenler ergenlerin gelecek beklentileri açısından anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır. Diğer taraftan geleceğe yönelik umutlu olan ergenlerin gelecek beklentileri daha yüksek iken geleceğe yönelik beklentilerinin önünde engeller olduğunu düşünen ergenlerin gelecek beklentileri daha düşük çıkmıştır.

Özsarı, Görücü, Altın ve Boyalı (2018) tarafından yapılan çalışmada; Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlanan Bireylerin Gelecek Beklentileri incelenmiştir. Araştırmaya Spor bilimleri fakültesine hazırlanan 67 kadın ve 99 erkek olmak üzere toplamda 166 kişi katılmıştır. Araştırmada McWhirter tarafından (2008) geliştirilmiş, Tuncer,2011 tarafından Türkçeye uyarlanan Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği (EGBÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Spor bilimleri fakültesi özel yetenek sınavlarına hazırlanan bireylerin gelecek beklentilerinin yüksek ve pozitif yönlü olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Gelecek beklentisi ile ilgili yurt içinde yapılan alan yazın taraması

Alibaz,Gündüz ,Şentuna,2006	•Türkiye’de üst düzey taekwondo, karate ve kick-boks sporcularının bu spor branşına yönelmelerine teşvik eden unsurlar, yapma nedenleri ve geleceğe yönelik beklentileri	•2004-2005 sezonunda Türkiye şampiyonalarına katılan 40 Taekwondo, 29 Karate ve 31 Kick-Boks olmak üzere, lisanslı toplam 100 sporcu oluşturmaktadır.	• Anket	Sporcularının ilgili spor branşına başlamalarında antrenör ve ailenin yüksek düzeyde etkisinin olduğu belirlenmiştir.
Sarıkabak,2012	• Amatör ve profesyonel futbolcuların sporu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesi(Ankara ili örneği)	• Amatör ve profesyonel takımlardan rastgele seçilen toplam 425 sporcu oluşturmaktadır.	• Anket	Sorulara verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, her iki grupta da en düşük ortalama, fizyoterapist olmak ve yerel/ulusal yazılı basın ile görsel medyada çalışmakla ilgili olarak bulunmuştur. En yüksek ortalama ise benzer şekilde, antrenör olmak ve altyapıda antrenörlük yapıp yetenekli gençleri ülke futboluna kazandırmakla ilgili olarak tespit edilmiştir.
Zorba,Göksel, 2016	• Türkiye’deki plaj hentbolu sporcularının spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan gelecek beklentileri	•2015 yılında düzenlenen 18. Yaşar Sevim Üniversiteler Plaj Hentbolu Şampiyonası’na katılan 20 takım ve onların toplam 200 sporcudan gönüllü olan 152 sporcu oluşturmaktadır.	•(Sunay ve Saracaloğlu, 2003; Alibaz ve ark. 2006; Bayraktar ve Sunay 2007) tarafından düzenlenen ölçek	Araştırmanın bulguları; plaj hentbolu sporcularının kişisel değişkenleri, bu spor branşına yönelme nedenleri, bu branşla uğraşma nedenleri ve bu spordan gelecek beklentilerinin cinsiyet, yaş, eğitim aldığı bölüme, spor yapma yılına, aylık aile geliri, yetiştiği yer değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını göstermiştir.
Özsarı,Görücü, Altın,Boyalı,2018	• Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlanan Bireylerin Gelecek Beklentileri	• Spor bilimleri fakültesine hazırlanan 67 kadın ve 99 erkek olmak üzere toplamda 166 kişi katılmıştır	• McWhirter tarafından (2008) geliştirilmiş Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği (EGBÖ) kullanılmıştır. Tuncer,2011 tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.	Spor bilimleri fakültesi özel yetenek sınavlarına hazırlanan bireylerin gelecek beklentilerinin yüksek ve pozitif yönlü olduğu söylenebilir.

II.3. Gelecek Beklentisi Kavramı İle İlgili Yurtdışında Yapılan Alan Yazın Taraması

Gelecek beklentisi ile ilgili yurt dışında alan yazın taraması yapıldığında, çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır.

Eric, Dubow, Mitzi, Arnett, Katherine, Smith, Maria ve Ippolito (2001)' de 5. ve 6. sınıfta öğrenim gören şehir içi çocukların Gelecek Beklentilerinin Belirlemek için yapmış oldukları çalışmada veri toplama aracı olarak Harter'in (1988) Ergenler için Özyönetim Profili'nin Küresel Öz-Değer alt ölçeğini kullanmışlardır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin gelecek beklentileri için olumlu izlenimler olduğunu saptamışlardır.

Oettingen ve Mayer (2002) Gelecek hakkında düşünme fonksiyonunu dört grup üzerinde fanteziler ve beklentiler arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere bir çalışma yapmışlardır. İlk gruplarında yer alan 40 öğrenci 26 yaşını doldurmuş, mezun olmuş ve iş arayan durumdadır. İkinci grupta yer alan 103 öğrenci karşı cinsle arkadaşlık eden, üçüncü grup okullarını bitirmek için sınavlarını bekleyen 117 öğrenci ve son grupta ameliyatla tedavi gören 68 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. İki yıl boyunca süren çalışmada beklenti ve fanteziler arasındaki ilişkiye performans ve öz düzenlemenin etkileri incelenmiştir. Olumlu beklentiler değerlendirildiğinde yüksek başarı ve performanstan ziyade bireyin gelecekte gerçekleştirmek istediği hedeflerine yönelik düşünsel, zihinsel ve motivasyon olarak olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Barbara van Knippenberg (2003) Hollanda'da eğitim gören 17si erkek, 31i kadın olmak üzere toplam 48 lisans öğrencisinin gelecek beklentisi etkileşimi, yumuşak ve sert etkili taktiklerin kullanımını ölçmüştür. Sonuç olarak gelecek beklentisi üzerinde etki taktiklerinin cinsiyet üzerinde etkisi olduğunu saptamıştır.

R.Seginer ve E.Lilach (2004) tarafından Geleceğin oryantasyonunda yalnızlığın etkisi üzerine bir çalışma yapılmıştır. Yapılmış bu çalışmada ergenlerin gelecek planlamasında; cinsiyet, gelecekteki yaşam alanları, yalnızlık ve yaşam boyutları incelenmiştir. Geleceği planlamada toplumsal ilişkiler, evlilik, aile, yükseköğretim ve çalışma-kariyer maddeleri incelenmiştir. Bu maddeler içerik ve yakın uzak hedefler bakımından incelenmiştir. 11. Sınıfta öğrenim gören İsrail'li öğrenciler üzerinde yapılan çalışmaya %62'si kız %84'ü erkek olmak üzere toplamda 146 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %85'i anne ve babalarıyla beraber yaşamakta olup, %83'ü en fazla iki

kardeşe sahiptir. Bununla beraber annelerin %70'i ve babaların %94'ü tam zamanlı bir işte çalışmaktadır. Çalışma sonunda; yalnız olan ergenlerden elde edilen geleceği planlama puanları sosyal olan ergenlere göre daha düşüktür. Bununla birlikte yakın zaman planlaması puanlarında yalnız erkekler yalnız kızlardan daha düşük puanlar elde etmiştir.

Gisladottir, Matthiasdottir, Kristjansdottir (2013) tarafından yapılan çalışmada Ergenlerin spor kulüplerine katılımının zihinsel ve fiziksel koşullar ve gelecekteki beklentiler üzerine etkisi incelenmiştir. Araştırmaya İzlanda'da zorunlu eğitim gören (14-16 yaş) 10.987 öğrenci katılmıştır. Araştırmada sağlık ve davranış anketi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ergenlerin zihinsel ve fiziksel koşulları ile gelecekteki iş ve mutluluk beklentilerini olumlu yönde etkilemektedir.

Tablo 4. Gelecek beklentisi ile ilgili yurt dışında yapılan alan yazın taraması

Gissadottir .T.L,Matthiastoddir .A, Kristjansdottir, (2013)	Ergenlerin spor kulüplerine katılımının, zihinsel ve fiziksel koşullar ve gelecekteki beklentiler üzerine etkisi	İzlanda’da zorunlu eğitim gören (14-16 yaş) 10.987 öğrenci	Sağlık ve davranış ölçeği	Spor kulüpleri ergenlerin zihinsel ve fiziksel koşulları ile gelecekteki iş ve mutluluk beklentilerini olumlu yönde etkilemektedir.
Barbara van Knippenberg(2003),	Gelecek beklentisi etkileşimi, yumuşak ve sert etkili taktiklerin kullanımı	Hollanda’da eğitim gören 48(17 erkek,31 kadın) lisans öğrencisi	-	Gelecek beklentisi üzerinde etki taktiklerinin cinsiyet üzerinde etkisi olduğu görülmüştür.
Eric F. Dubow Mitzi Arnett Katherine Smith Maria F. Ippolito(2001)	Şehir içi Çocukların Gelecek Beklentilerinin Belirleyicileri: 9 Aylık Bir Prospektif Çalışma	5. ve 6. Sınıfta öğrenim gören 190 öğrenci	Harter'in (1988) Ergenler için Özyönetim Profili'nin Küresel Öz-Değer alt ölçeği	Araştırmanın sonucunda öğrencilerin gelecek beklentileri için olumlu izlenimler görülmüştür

III. BÖLÜM (MATERYAL YÖNTEM)

Araştırmanın bu bölümü içerisinde, araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan model, araştırma grubu, verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar ve araştırmada kullanılan istatistiksel teknikler açıklanarak bilgi verilmiştir.

III.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, betimsel nitelikte bir çalışmadır. Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemlerdir (Büyüköztürk, 2010). Yapılan araştırmada demografik etkenlerin akademik öz yeterliğin gelecek beklentisi üzerine etkisi ele alınmıştır. Bu doğrultuda demografik etkenlerin akademik öz yeterliğin gelecek beklentisi üzerinde etkisinin ne oranda ve nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda ANOVA analizi uygulanmıştır ve bununla birlikte değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için regresyon analizi kullanılmıştır. Regresyon analizinin amacı, bilinen bulgulardan, bilinmeyen gelecekteki olaylarla ilgili tahminler yapılmasına izin verir. Regresyon, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ve doğrusal eğri kavramını kullanarak, bir tahmin eşitliği geliştirir. Değişkenler arasındaki ilişki belirlendikten sonra, bağımsız değişkenlerin skoru bilindiğinde bağımlı değişkenin skoru tahmin edilebilir.

III.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda 2018-2019 akademik yılında öğrenim gören 620 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise; olasılığa dayalı örneklem seçim tekniklerinden birisi olan basit tesadüfi örneklem seçim tekniği ile belirlenen 369 kişi oluşturmaktadır.

III.3. Veri Toplama Araçları

Bu tez çalışmasında veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından oluşturulan,

Yılmaz, Gürçay ve Ekici, (2007) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan “Akademik Öz yeterlilik ölçeği” ve Tuncer, (2011) tarafından geliştirilen “Gelecek Beklentisi ölçeği” kullanılmıştır.

III.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda 10 soru yer almaktadır. Bu formda yer alan; cinsiyet, sınıf, öğrenim görülen bölüm, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği, aile toplam gelir düzeyi, uzun süre yaşadığınız yer ve sizin haricinizdeki ailedeki kardeş sayısı gibi oluşturulan sorular ile birlikte katılımcıların demografik özellikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

III.3.2. Akademik öz yeterlilik ölçeği

Tek boyut içeren ölçek akademik öz yeterlik için anlamlı bir yapı gösteren 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler “4'lü Likert Tipi Ölçek” (bana tamamen uyuyor, bana uyuyor, bana çok az uyuyor, bana hiç uymuyor) formundadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 7 ve en yüksek puan 28'dir. Elde edilen puanın yüksekliği, öz yeterliğin yüksekliğine işaret etmektedir (Akbay, 2009:44). AÖÖ'nün Türkçeye uyarlama sürecinde Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından gerçekleştirilen yapı geçerliği çalışmalarında ise ölçeğin tek boyutlu olduğu ve faktör yüklerinin 500 ile 829 arasında değiştiği bildirilmektedir. Bununla birlikte, Jerusalem ve Schwarzer (1981) orijinal AÖÖ'nün Cronbach Alfa güvenirlik katsayısını 87, Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) ise ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısını 79 olarak tespit etmişlerdir (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007:255). Araştırmada Akademik Özyeterlik Ölçeği'nin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 71 olarak belirlenmiştir.

III.3.3. Gelecek Beklentisi Ölçeği

Tuncer tarafından 2011 yılında geliştirilen ölçek, 14 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek yükseköğretim öğrencilerinin gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .84 bulunmuştur. Ölçekte, öğrencilerin gelecekteki yaşam koşullarına ilişkin beklentilerine yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelerin büyük kısmı mesleki beklentilere ilişkindir: “Saygın bir işte çalışmak, kazancı bol, sıkıcı olmayan, lüks bir hayat sunan bir meslek” gibi ifadelere yer verilmiştir. Ayrıca “kişinin cinsiyetine uygun, özel yaşamına engel teşkil etmeyecek ve

terfi etmesine imkân sağlayacak” gibi mesleki tanımlamalar içeren ifadeler bulunmaktadır. Beşli likert şeklinde geliştirilen ölçekte katılımcıların “hiç katılmıyorum (1,00-1,79); katılmıyorum (1,80-2,59); kararsızım (2,60-3,39); katılıyorum (3,40- 4,19); tamamen katılıyorum (4,20-5,00)” seçeneklerinden kendilerine uygun olanı seçmekleri beklenmektedir. Olumlu ifadeleri seçen ve ölçekten yüksek puan alan katılımcıların gelecek beklentilerinin yüksek olduğu; düşük puan alan katılımcıların ise gelecek beklentilerinin düşük olduğu ifade edilebilir.

III.4. Verilerin Analizi

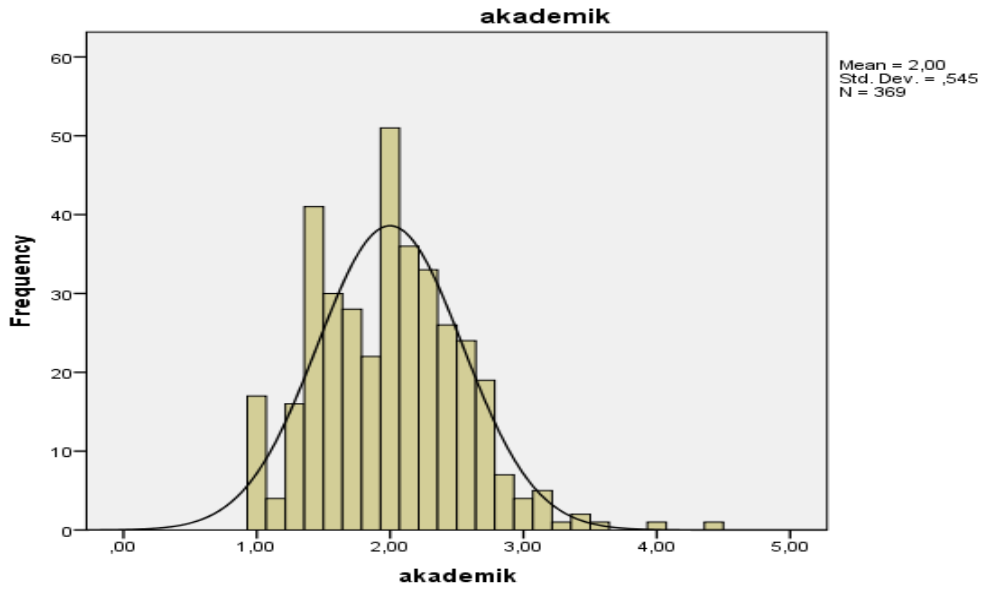
Verilerin analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizler için demografik bilgiler için tanımlayıcı istatistik, çoklu karşılaştırma için tek yönlü ANOVA ve korelasyon analizi için regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz işlemlerinden önce varsayımlar kontrol edilmiştir.

Normallik

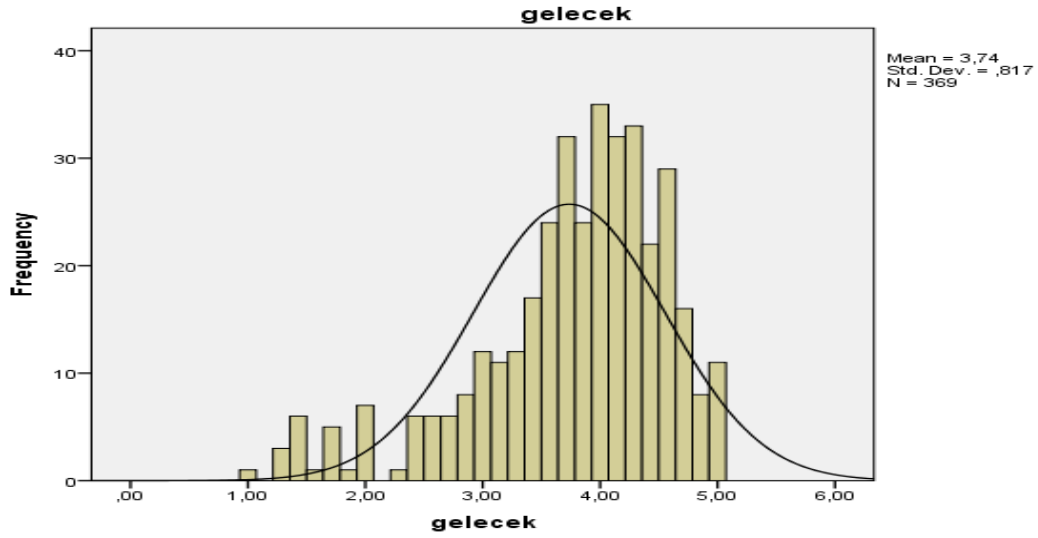
Normallik varsayımı için skewness-kurtosis değerleri ve histogramlar kontrol edilmiştir. Skewness- kurtosis değerlerinin +1.96 ile -1.96 arasında olması verilerin normal dağıldığını gösterir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Tablo 5’e göre akademik öz yeterlik ile gelecek beklentisi bulgularının normal dağılım değerleri için gerekli aralıkta oldukları görülmektedir. Ayrıca şekil 1 ve 2 de verilerin normal dağılım eğrisi gösterdiği görülmektedir.

Tablo 5. Akademik Öz Yeterlik ve Gelecek Beklentisi Normal Dağılım Tablosu

	<i>Akademik</i>	<i>Gelecek</i>
N	369	369
Skewness	.48	-1.08
Kurtosis	.80	1.06

Şekil 1. Akademik Öz Yeterlik Histogramı

Şekil 2. Gelecek Beklentisi Histogramı

Homojenlik

Verilerin homojen dağılıp dağılmadığını kontrol etmek amacıyla Levene's testi kontrol edilmiştir. Verilerin p değerinin anlamlı çıkmaması homojen dağılımın sağlandığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bulgulara göre akademik öz yeterlik ve gelecek beklentisi verilerinin homojen dağılım varsayımını sağladığı görülmektedir.

Tablo 6. Akademik Öz Yeterlik ve Gelecek Beklentisi Homojenlik Dağılım Tablosu

	<i>F</i>	<i>Sd 1</i>	<i>Sd 2</i>	<i>P.</i>
Akademik Öz Yeterlik	1.15	60	308	.22
Gelecek Beklentisi	1.24	60	308	.15

IV. BÖLÜM (BULGULAR)

Bu bölümde, Akademik öz yeterliğin gelecek beklentisine etkisi üzerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özelliklerini Gösteren Frekans Tablosu

		N	%
Cinsiyet	Erkek	237	64.2
	Kadın	132	35.8
Sınıf	1	73	19.8
	2	85	23.0
	3	108	29.3
	4	103	27.9
Bölüm	Öğretmenlik	148	40.1
	Yöneticilik	221	59.9
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	56	15.2
	İlkokul	157	42.5
	Ortaokul	89	24.1
	Lise	46	12.5
	Ön lisans	5	1.4
	Lisans	13	3.5
	Lisansüstü	3	.8
Baba Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	29	7.9
	İlkokul	126	34.1
	Ortaokul	83	22.5
	Lise	98	26.6
	Ön lisans	13	3.5
	Lisans	13	3.5
	Lisansüstü	7	1.9
Anne Meslek Durumu	Ev hanımı	309	83.7
	İşçi	28	7.6
	Memur	6	1.6
	Serbest meslek	10	2.7
	Esnaf	8	2.2
	Diğer	8	2.2
Baba Meslek Durumu	İşsiz	23	6.2
	İşçi	77	20.9
	Memur	50	13.6
	Serbest meslek	70	19.0

	Esnaf	34	9.2
	Çiftçi	39	10.6
	Diğer	72	19.5
Aile Gelir Düzeyi	2000 TL ve altı	207	56.1
	2001 TL-4000 TL	130	35.2
	4001 TL-6000 TL	13	3.5
	6001 TL ve üzeri	18	4.9
Uzun Süre Yaşadığı Yer	Köy	72	19.5
	İlçe-kasaba	139	37.7
	İl	91	24.7
	Büyükşehir	67	18.2
Kardeş Sayısı	0	107	29.0
	1	46	12.5
	2	80	21.7
	3	63	17.1
	4	29	7.9
	5	16	4.3
	6	9	2.4
	7	3	.8
	8	4	1.1
	9	10	2.7
	10	1	.3
	11	1	.3
	TOPLAM	369	100.0

Tablo 7 incelendiğinde; cinsiyet değişkeni açısından çalışmaya katılan bireylerin 237'sinin erkek (%64.2), 132'sinin kadın (%35.8) olduğu; sınıf değişkeninde katılımcıların en çok 108 kişiyle (%29.3) 3.sınıf en az ise 73 kişiyle (19.8) 1.sınıfta oldukları, bölüm değişkeni açısından katılımcıların 148 kişininin (%40.1) öğretmenlik bölümü, 221 kişininin (%59.9) yöneticilik bölümünde öğrenim gördükleri, anne eğitim düzeyi değişkeninde katılımcıların annelerinin 157'sinin (%42.5) en çok ilkokul mezunu, en az ise lisansüstü mezunu 3 (%.8) olduğu, baba eğitim düzeyi değişkeninde babalarının 126 kişiyle (%34.1) en çok ilkokul mezunu, en az ise lisansüstü mezunu 7 (%1.9) olduğu, anne meslek durumu değişkeninde 309 kişiyle (83.7) en çok ev hanımı, en az ise memur 6 (%1.6) olduğu, baba meslek durumu değişkeninde katılımcıların babalarının 77 kişiyle (%20.9) en çok işçi, en az ise 23 kişiyle (%6.2) işsiz olduğu, aile gelir düzeyi değişkeninde katılımcıların aile gelir düzeyinin 207 kişiyle (%56.1) en çok 2000tl ve altı, en az ise 13 kişiyle (%3.5) 4001-6000'lık gelir düzeyi olduğu, bireylerin uzun süre yaşadığı yer

değişkeni açısından katılımcılar 139 (37.7) kişiyle en çok ilçe-kasabada, en az 67 kişiyle (%18.2) büyükşehirde yaşadığı, kardeş sayısı değişkeni açısından katılımcıların en çok 107 kişiyle (%29.0) hiç kardeşe sahip olmadığı, en az ise 10 ve 11 kişiyle (%.3) kardeşe sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Akademik Öz Yeterlilik Düzeyinin Gruplar Arası Dağılım Değerleri

	Sd	Ortalama Kare	F	P
Cinsiyet	1	.009	.00	.96
Sınıf	3	.32	1.08	.36
Okuduğunuz Bölüm	1	.38	1.30	.26
Uzun süre yaşadığınız yer	3	.16	.53	.67

Tablo 8'e göre çalışmaya katılanların akademik öz yeterlilik düzeyi ile cinsiyet ($F_{(1,308)}=.00$, $p>.05$), sınıf ($F_{(3,308)}=1.08$, $p>.05$), okuduğu bölüm ($F_{(1,308)}=1.30$, $p>.05$) ve uzun süre yaşadığı yer ($F_{(3,308)}=.53$, $p>.05$) değişkenleri arasında anlamlı fark tespit edilememiştir.

Tablo 9. Gelecek Beklentisinin Gruplar Arası Dağılım Değerleri

	Sd	Ortalama Kare	F	P
Cinsiyet	1	.05	.07	.79
Sınıf	3	.62	.93	.43
Okuduğunuz Bölüm	1	1.69	2.51	.11
Uzun süre yaşadığınız yer	3	.18	.27	.85

Tablo 9'a göre gelecek beklentisi değişkeni ile cinsiyet ($F_{(1,308)}=.07$, $p>.05$), sınıf ($F_{(3, 308)}=.93$, $p>.43$), okuduğunuz bölüm ($F_{(1,308)}=2.51$, $p>.05$) ve uzun süre yaşadığınız yer ($F_{(3,308)}=.27$, $p>.05$) değişkenleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 10. Regresyon Analizi ve Model Tablosu

	B	SE	β	t	P	R²
MoModel 1						.00
Akademik	.00	.08	.00	.01	.99	

Tablo 11. Regresyon Analizi ve ANOVA Tablosu

	Sd	Ortalama Kare	F	P
Regression	1	.00	.00	.99
Residual	367	.67		
Toplam	368			

BESYO öğrencilerinin akademik öz yeterlilik gelecek beklentilerine etkisi regresyon analizi ile hesaplanmıştır. Bulgulara göre (Tablo 10 ve Tablo 11) akademik öz yeterliliğin BESYO öğrencilerinin gelecek beklentisi üzerinde etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($R^2=.00$, $F_{(1,368)}=.00$, $p>.05$).

Tablo 12. Katılımcıların Akademik Öz Yeterlilik ve Gelecek Beklentisi

	Akademik	Gelecek
Ortalama	2.00	3.74
SS	.54	.82

Tablo 12'ye göre katılımcıların akademik öz yeterliliği orta düzeyde ($M= 2.00$, $SS= .54$) ve gelecek beklentisi yüksek ($M= 3.74$, $SS= .82$) bulunmuştur.

V. BÖLÜM (TARTIŞMA SONUÇ)

Üniversitede öğrenim gören bir birey geleceğe dair birçok konuda kendini hazırlama fırsatını yakalar. Bu noktada üniversitelerde verilen eğitimle kişinin gelişiminin farklı boyutlarda gerçekleşmesi olası beklentidir. Birey bu beklentiler çerçevesinde üstlendiği sorumluluklarla kendini geleceğe hazırlamaktadır. Bireylerin kendilerine verilen görevleri istenilen düzeyde ve istenilen zamanda başarılı bir şekilde yerine getirmesine dair olan inancı olarak ifade edebileceğimiz akademik öz yeterliliği, bu sorumlulukların bir boyutu olarak sayabiliriz. Gelecek beklentisinin bireyin bütün yaşamını etkileyen bir faktör olduğunu varsayarsak, öncelikli olarak geleceğe hazırlamada bir mihenk taşı olan üniversitelerdeki eğitimde, bireylerin akademik öz yeterliliğe sahip olması önem kazanmaktadır. Bu amaçla; üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlilik ve gelecek beklenti düzeylerinin tespitinin yanı sıra farklı değişkenlerin akademik öz yeterlilik ve gelecek beklenti düzeylerinde etkili olup olmadığı ortaya konmak istenmiştir.

Akademik öz yeterlilik cinsiyet alt boyutu açısından değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedeni olarak; katılımcıların bir işi başarma konusunda ve sınavlara hazırlanma aşaması dâhilinde başarıya odaklanma şekillerinde ve bunun neticesinde de kendilerine olan güvenleri noktasında kadın ve erkek öğrencilerin akademik öz yeterlilik açısından aynı düşünceye sahip oldukları düşünülmektedir. Alan yazın taraması sonucunda akademik öz yeterliliğin cinsiyet değişkeni açısından incelendiği çeşitli bulgulara rastlanmıştır. Pekel (2016)'ın yapmış olduğu çalışmada; spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik öz yeterlilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Varol (2007) beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterliliklerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasında, cinsiyete göre kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında herhangi bir farklılığa rastlamamıştır. Bu çalışmalara ek olarak; Altun ve Yazıcı (2012), Çuhadar, Gündüz ve Tanyeri (2013), Alemdağ (2015), Öncü ve Yılmaz (2014), Oğuz (2009), Toklu (2010), Bozkurt (2013) da yapmış oldukları çalışmada akademik öz yeterlilik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır. Elde edilen bu bulgular çalışma bulgumuzla paralellik göstermektedir. Bu çalışma bulgularına karşın; Türk (2009)'ün, Yelken (2008)'in ve Durdukça (2010)'nın

yapmış olduğu çalışmalarda, cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Biricik (2015)'in, beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerinin incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmasında katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin akademik öz-yeterlilik düzeylerinde; Koçer (2014)'in çalışmasında, Yılmaz ve ark. (2010) göre; Schunk ve Pajares (2002)'in çalışmasında; kadınların erkeklere oranla daha yüksek öz yeterliliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılırken; Busch (1995)'un öğrencilerin öz yeterlikleri ve akademik performansları üzerinde cinsiyet faktörünün etkisini incelemeyi amaçladığı çalışmada, kadınların erkeklerden daha düşük düzeyde öz yeterlik algısına sahip olduklarını tespit etmiştir. Bu bulgular çalışma bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Akademik öz yeterlik sınıf alt boyutu açısından değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedeni olarak; katılımcılar açısından başarıya odaklanma ve akademik tatminlik ölçüsünde öğrenim hayatlarının ilk yıllarından itibaren ara dönem ve mezun olacakları sınıf kapsamında her hangi bir farklılığın olmadığı söylenebilir. Sınıf değişkeninde katılımcıların birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan dönemlerinde birbirine yakın yaş aralığına sahip olduklarını ve bunun sonucunda da öğrenmeye verdikleri değer açısından bir farklılığın oluşmadığını ifade edebiliriz. Akademik öz yeterlilik ve sınıf değişkeni arasındaki ilişkinin incelendiği mevcut çalışmalar ele alındığında; Hamad Amin (2018)'in çalışmasında; Çuhadar, Gündüz, Tanyeri (2013)'nin çalışmasında katılımcıların sınıf değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Literatürde bu çalışmayla paralel olarak Erdamar (2010) ve Sırmacı (2003), da yapmış oldukları çalışmada sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Yapılan bu çalışmalar bizim çalışma bulgumuzu destekler niteliktedir. Bu çalışma bulgularına karşın: Tekeli (2017) Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygısı ve akademik öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmasında öğrenim görülen sınıf değişkenine göre ele alındığı zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin teknik beceriler alt boyutuna ilişkin puanlarının öğrenim görülen sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, elde edilen bulgulara göre 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin teknik beceriler alt boyutuna ilişkin puanlarının 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğuna ulaşılırken; Yaman, Koray ve Altunçekiç (2004) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ise; fen bilgisi öğretmen adaylarının öz yeterlilik düzeylerinin bazı demografik

değişkenlere göre değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın sınıf değişkeni ele alındığında anlamlı bir farklılık bulunmuş, katılımcıların sınıf düzeyi arttıkça öz yeterlilik algılarının arttığı sonucuna varılmıştır. Yine bu çalışmalarla paralel olarak; Akbulut (2006) yapmış olduğu çalışmada, 4. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine göre öz yeterlik inançları yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Oğuz (2009) sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançlarını incelemek üzere yapmış olduğu çalışmada dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının, akademik öz yeterliklerinin alt sınıflarda (1.,2.,3.) öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik öz yeterliliklerinden daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazında incelenen bu çalışmalar sınıf değişkeni açısından bizim çalışmamızla örtüşmemektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan akademik öz yeterlilik öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından ele alındığında, anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüme ilişkin sorumlu oldukları hususlar ve akademik yeterliliği sağlama konusunda yeterli düzeyde bilince sahip olmalarını ve sınavlara hazırlanma aşamasında ortaya çıkabilecek olumsuz faktörlerle nasıl başa çıkabilecekleri noktasında benzer tutuma sahip olmalarını farklılığın görülmemesinde neden olarak gösterebiliriz. İslam (2016) beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarının karşılaştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmada katılımcıların akademik öz yeterliklerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Bu sonuca benzer bir bulguya denk gelen bir başka çalışmada, Keskin (2006) öğretmenlerin mezun oldukları bölümle öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Akbaş ve Çelikkaleli (2006) tarafından yapılan çalışmada da sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeylerinin bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Kesgin (2006) Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin öz-yeterlilik düzeyleri ile problem çözme yaklaşımlarını kullanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmada öz yeterlilik düzeyinin mezun olunan bölüme göre değişmediği görülmektedir. Sandıkçı ve Öncü (2013) Eğitim fakültesi öğrencileri ile beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlik algılarının incelenmesi amacıyla yapmış oldukları araştırmaların sonucunda katılımcıların bölüm değişkeni açısından öz-yeterlik düzeylerinin benzerlik gösterdiği bulunmuştur. Alan yazında yapılmış olan bu çalışmalar bölüm değişkeni

açısından bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Araştırmada elde edilen bu bulguların aksine: Azar (2010) tarafından yapılan araştırmada fen bilimleri ve matematik öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkenine göre ele alındığı zaman matematik, kimya, fizik ve biyoloji öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik algılarının bölüm değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilirken; Özsüer, İnal, Uyanık, Ergün (2011)'de yaptığı araştırmada, teknik eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden daha düşük akademik öz-yeterliğe sahip olduğunu saptamışlardır. Bu bulgular ışığında bölüm değişkeni açısından anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ve bu çalışmalar bizim bulgularımızla bölüm değişkeni açısından paralellik göstermemektedir.

Akademik öz yeterliğin son bulgusu olan uzun süre yaşanan yer değişkeni değerlendirildiğinde, anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Katılımcıların, yaşamış oldukları yerin olanakları ve yaşam şartları göz önüne alındığında, bireylerin düşüncelerini ve hedeflerini belirlemede önemli bir etken olmadığı düşünülmektedir. Satıcı (2013) ve Taşdemir (2012) çalışmalarında akademik öz yeterlilik ve uzun süre yaşanan yer değişkeni açısından anlamlı bir fark elde etmemişler ve çalışma bulgumuzla benzer sonuca ulaşmışlardır. Tekeli (2017)'nin beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları üzerinde yaptığı çalışması sonucunda, katılımcıların akademik öz-yeterlik düzeylerinin hayatlarının büyük bir bölümünün geçtiği yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Hamad Amin (2018) üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yere göre akademik öz yeterlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit etmiştir. Bu bulgulara paralel olarak, Uzun (2016) çalışmasında katılımcıların yaşamının en uzun süresini büyük şehirde geçirmiş olan üniversite öğrencilerinin akademik öz-yeterliklerinin, yaşamının en uzun süresini küçük şehirlerde geçirmiş üniversite öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Bu bulgular neticesinde uzun süre yaşanan yerin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ve çalışma bulgularımızla farklılık göstermektedir.

Gelecek beklentisi cinsiyet alt boyutu açısından incelendiğinde; anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bunun nedeni olarak; katılımcıların gelecekte planladıkları iş hayatı,

edinecekleri saygınlık, becerilerini ortaya koyma konusunda ortak bir anlayış içinde oldukları ve bunların gerçekleşmesi bakımından kadın ya da erkek olmanın bu bakış açısını değiştirecek bir faktör olmadığını ifade edebiliriz. Zorba ve Göksel (2016) Türkiye'deki plaj hentbolu sporcularının spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan gelecek beklentilerini incelemek için yapmış oldukları çalışmalarında katılımcıların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği kanısına varmışlardır. Uygur ve Yelken (2017) gelecek beklentisi algılarının incelenmesi üzerine yaptıkları çalışmada istatistiksel olarak cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Şimşek (2012) gelecek beklentilerini etkileyen faktörleri belirlemek için yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık elde etmemiştir. Bu çalışmalara ek olarak: Özbek ve Şanlı (2011), Karabulut ve ark. (2010), Apak (2015), Aidan ve Benbenishty (2011) yapmış oldukları araştırmada, gelecek beklentisi ile cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı ortaya konmuştur. Alan yazında yer alan bu çalışmalara bakıldığında cinsiyet değişkeni açısından elde edilen bulgular çalışmamızla paralellik göstermektedir. Ancak alan yazın taraması sonucunda gelecek beklentisinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterdiği bulgular da söz konusudur. Özsarı, Görücü, Altın, Boyalı (2018) Üniversitelerin spor bilimleri fakültesi özel yetenek sınavlarına hazırlanan bireylerin gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada, kadınlara ait ortalama değerlerin, erkeklere ait ortalama değerlerden daha yüksek olduğu tespit edilirken; Tuncer (2011) cinsiyet değişkeni açısından kız öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akman (1992) da, kadın öğrencilerin gelecekteki mesleklerine yönelik beklentilerinin, erkek öğrencilere oranla anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlemiştir. Alan yazında yapılan bu çalışmalar gelecek beklentisinin cinsiyet değişkeni açısından bizim çalışmamızla paralellik göstermemektedir.

Gelecek beklentisi sınıf alt boyutu açısından değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Katılımcıların geleceğe dönük hedefleri belirlemelerinde ve kendi yeteneklerine uygun fırsatları değerlendirmelerinde, her dört sınıf kademesinde de alınan eğitimin yeterli olduğu düşüncesi ve iş yaşantısı ilgili hedef koymada bütün sınıf kademelerinin katılımcılara uygun aktivitelerde bulunma imkânı sunduğuna yönelik olan düşünce, sonucun bu yönde olmasının nedenleri olarak söylenebilir. Aktaş (2016) katılımcıların sınıf düzeylerinin gelecek beklentileri üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını

sonucuna varmıştır. Elde edilen bu bulgular çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bu bulguların aksine; Şimşek (2012) öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmasında, sınıf düzeyi arttıkça gelecek beklenti düzeyinin azaldığına yönelik bir sonuç elde etmiştir ve çalışma bulgumuzla benzerlik göstermemektedir.

Gelecek beklentisi öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından ele alındığında, anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bunun nedeni olarak; katılımcıların kendi bölümlerine olan güvenleri, mezun olduktan sonra okudukları bölümle ilgili gelecekte iş olanakları olduğunu düşünmeleri ve istedikleri hayata erişebileceği konusunda hemfikir oldukları düşünülebilir. Gelecek beklentisi bölüm değişkeni açısından ele alındığında alan yazında yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bavlı (2009) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bölümü seçme nedenleri ve geleceğe yönelik beklentilerinin incelenmesi üzerine yapmış olduğu çalışmasında, bölüm alt boyutunda istatistiksel anlamda farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu bulgu çalışma bulgumuzla örtüşmemektedir.

Gelecek beklentisi uzun süre yaşanan yer değişkeni açısından değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Katılımcıların küçük ya da büyük yerleşim yerinde yaşamış olmaları arasında fark oluşmamasında bütün öğrencilerin üniversite yaşamlarını aynı yerde geçiyor olmaları ve bu durumun gelecekleri planlama ya da beklentileri noktasında bir fark yaratmadığı düşünülmektedir. Zorba ve Göksel (2016) tarafından yapılan plaj hentbolu sporcularının gelecek beklentileriyle ilgili çalışmada, katılımcılar arasında yaşanan çevre değişkeni bakımından anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Gürler, Doğan, Ayyıldız, Özkan ve Gürel (2012)'de çalışmalarında, yaşadıkları yer değişkeni ile gelecek beklentileri arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İncelenen bu çalışmalara bakıldığında bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Sonuç olarak; katılımcıların akademik öz yeterliliğinin orta düzeyde olduğu, gelecek beklentisinin ise yüksek düzeyde olduğu ve katılımcıların akademik öz yeterliliğinin gelecek beklentileri üzerinde etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Akademik öz yeterliliğin orta düzeyde olmasına karşın gelecek beklentisinin yüksek düzeyde olmasını, katılımcıların aldıkları eğitimi gelecek beklentileri noktasında yeterli buldukları şeklinde yorumlayabiliriz. Ayrıca öğrenim gördükleri bölümün gelecekte onlara garanti bir iş, iyi bir statü, maddi ve manevi açılardan tatmin

duymalarını sağlamada olumlu etki yarattığını da söyleyebiliriz. Sahip oldukları beceri ve yeteneklerin geleceğe bakış açılarında önemli bir faktör olduğu da düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre diğer araştırmacılar için öneriler sunulmuştur. Akademik öz yeterlilik ve gelecek beklentisinin birlikte ele alındığı çalışmaların literatürde sınırlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, çalışmanın başka bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerinde yapılmasıyla farklı sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmektedir. Yapılacak diğer çalışmalarda farklı değişkenlerle araştırmanın gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Sadece lisans değil lisansüstü düzeyindeki öğrencilere de uygulanabilir. Elde edilen bulgularda katılımcıların akademik öz yeterlilikleri orta düzeyde bulunmuştur. Katılımcıların bu yöndeki yeterliliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Araştırmacılar nitel araştırma yöntemiyle yapılacak olan çalışmaları çeşitlendirilebilirler.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (1994). *İnsan tabiatını tanıma*, Çev. Ayda Yörükan, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Akar, E. (2007). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine verdikleri değer ve mesleki yeterlilikleri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz-Yeterlilik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbay, S. E. ve Gizir, C. A. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Akademik güdülenme, akademik özyeterlilik ve akademik yüklemle stillerinin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78.
- Akbulut, E. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlilik İnançları. *Yüzüncü Yıl Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt 3, sayı 2, 24-33.
- Aktaş, E. (2016). *Erğenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile gelecek beklentileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Albayrak, E. (2014). Üniversite öğrencilerinde beş faktör kişilik, akademik öz-yeterlilik, akademik kontrol odağı ve akademik erteleme. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alemdağ, C. (2015). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları, akademik öz-yeterlilikleri ve öğrenme yaklaşımları*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış doktora tezi.
- Alemdağ, C. Öncü, E. ve Yılmaz, A. K. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlilikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35.
- Altun, S. (2013). Öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının üniversite türüne, öğrenim görülen alana ve cinsiyete göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 227-233.
- Alibaz, A, Gündüz, N, ve Şentuna, M. (2006). Türkiye’de üst düzey taekwondo, karate ve kick-boks sporcularının bu spor branşına yönelmelerine teşvik eden unsurlar, yapma nedenleri ve geleceğe yönelik beklentileri. *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 91.

- Allen, N. J. ve Meyer, J. P. (1996). Affective, continuance, and normative commitment to the organization: An examination of construct validity. *Journal of Vocational Behavior*, 49(3), 252-276.
- Akman Y.(1992). Hacettepe Üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek, evlilik ve geleceğe yönelik beklentileri. H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi. 7: 125-149.
- Amin, B. M. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Akademik ÖZ Yeterlilik VE Yaşam Kalitelerinin Fiziksel Aktivite Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Van.
- Apak H. (2015). Suriyeli göçmenlerin gelecek beklentileri: Mardin örneği. *Birey ve Toplum Dergisi*. 5(9): 125-142.
- Arslanerer, F. (2001). *Yöneticilerde öz yeterlilik algılaması ve sağlık yöneticilerinde bir araştırma*. On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Artar, M. (2003). Depremi yaşayan ergenlerin gelecek beklentilerinin içeriği. *Kriz Dergisi*, 11(3), 21-27.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlilik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Aidan Y.S. Benbenishty R. (2011). Future expectations of adolescents in residential care in Israel. *Children and Youth Services Review*. 33: 1134-1141.
- Aydın, A. (2017). *Sınıf yönetimi*. Pegem Atıf İndeksi, 1-248.
- Aylar, E. (2012). Bir örnek olay incelemesi: Sosyo-Kültürel teori bağlamında geleceğe yönelik hedefler ve öz-düzenleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 767-782.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191.
- Bandura, A. (1977). *Sosyal öğrenme teorisi*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In. VS Ramachaudran. *Encyclopedia of Human Behavior*, 4(4), 71-81.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (Ed.). (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge: Cambridge university press.

- Bandura, A. Barbaranelli, C. Caprara, G. V. ve Pastorelli, C. (2001). Self-efficacy beliefs as shapers of children's aspirations and career trajectories. *Child Development*, 72(1), 187-206.
- Bavlı, Ö. (2009). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Spora Başlama, Bölümü Seçme Nedenleri Ve Geleceğe Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3.
- Bertrando, R., Conti-D'Antonio, M., ve Eisenberger, J. (2014). *Self-efficacy: Raising the bar for all students*. Routledge: Eye on Education.
- Bess H. Marcus, V. C. (2013). Self-efficacy and the stages of exercise behavior change. *Research Quarterly for Exercise and Sport*.
- Biricik, Y. S. (2015). *Beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliliklerinin incelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Bong, M. (2004). Academic motivation in self efficacy, task value, achievement goal orientations, and attributional belief. *Journal of Educational Research*, 97(6), 287-297.
- Bouffard-Bouchard, T., Parent, S., ve Larivee, S. (1991). Influence of self-efficacy on self-regulation and performance among junior and senior high-school age students. *International Journal of Behavioral Development*, 14(2), 153-164.
- Boyalı, A. Ö. (2018). Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlanan Bireylerin Gelecek Beklentileri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 10-22.
- Büyüköztürk, G. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Chase, M. A. (2013). Children's Self-Efficacy, Motivational Intentions, and Attributions in Physical Education and Sport. *Research quarterly for exercise and sport* · April 2001.
- Chemers, M. M., Hu, L. T., ve Garcia, B. F. (2001). Academic self-efficacy and first year college student performance and adjustment. *Journal of Educational psychology*, 93(1), 55.
- Choi, N. (2004). Sex role group differences in specific, academic, and general self-efficacy. *The Journal of Psychology*, 138(2), 149-159.
- Cihan, B. B. (2014). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmenlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin akademik, sportif ve öğretmenlik özyeterlilik algılarının incelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim dalı, Doktora Tezi. Ankara.

- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çuhadar, C. Gündüz, Ş. ve Tanyeri, T. (2013). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin ders çalışma yaklaşımları ve akademik öz-yeterlilik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 1.
- D'Alessio, M., Guarino, A., De Pascalis, V., ve Zimbardo, P. G. (2003). Testing Zimbardo's Stanford time perspective inventory (STPI)-short form. *Time & Society*, 12(2-3), 333-347.
- Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi*. İstanbul: Başlık Yayınları.
- Duman, B.A. (2007). Lise öğrencilerinin İngilizceye yönelik öz yeterlilik algı puanlarının cinsiyete, alanlara ve farklı düzeylere göre İngilizce başarısını yordama gücü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 69-77.
- Ege, A. (2018). *Ergenlerin sorunlarının ve algıladıkları sosyal desteğin gelecek beklentilerine etkilerinin incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Doktora tezi. Ankara
- EhdaZoljanahi,M.(2018).Investigating Sport Attributional Style, SportSelf-Efficacy,and Creativityin Elite Team Athletes. *Iran J Psychiatry Behav Sci*.
- Ellen Hawley McWhirter, B. T. (2008). Adolescent future expectations of work, education, family, and community development of a new measure. Portland: University of Oregon.
- Eisenberger, J., Conti-D'Antonio, M., Bertarndo, R. (2005). Self Efficacy: Raising the Bar for All Students. ABD: Eye on Education.
- Erdamar, G. (2010). Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Stratejilerini Etkileyen Bazı Değişkenler. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 38, 82-93.
- Eysenck, Hans J. (2000), The biological basis of cross-cultural differences in personality: Blood group antigens. *Psychological Reports*,
- Feltz DL, Lirgg C. (2001) Self-efficacy Beliefs of Athletes, Teams, and Coaches. In: Singer R, Hausenblas, Janelle C, Handbook of Sport Psychology, 2nd Ed. John Willey and Sons, 340-361.
- Frank, L.K. (1939). Time perspectives. *Journal of Social Philosophy*, 4, 293-312.

- Gísladóttir, T. L. Matthíasdóttir, Á. ve Kristjánsdóttir, H. (2013). The effect of adolescents' sports clubs participation on self-reported mental and physical conditions and future expectations. *Journal of Sports Sciences*, 31(10), 1139-1145.
- Gore Jr, P. A. (2006). Academic self-efficacy as a predictor of college outcomes: Two incremental validity studies. *Journal of Career Assessment*, 14(1), 92-115.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve işçi gençliğin gelecek beklentileri ve kötümserlik-iyimserlik düzeyleri. *Kriz Dergisi*, 6(1), 55-65.
- Gürel, Z. G. (2012). Üniversite Öğrencilerinde Yoksulluk ve Geleceğe Yönelik Beklentiler. 10. *Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*. Konya.
- Hatcher, L. (1994). *A step-by-step approach to using the sas system for factor analysis and structural equation modeling*. Cary, NC: SAS Institute, Inc.
- Heller, S. S., Larrieu, J. A., D'Imperio, R., ve Boris, N. W. (1999). Research on resilience to child maltreatment: Empirical considerations. *Child Abuse & Neglect*, 23(4), 321-338.
- Hurn, C. J. (1993). *The limits and possibilities of schooling: An introduction to the sociology of education* (3. Edition). Boston: Allyn and Bacon.
- Ippolito, E. F. (2001). Predictors of Future Expectations of Inner-City Children: A 9-Month Prospective Study. *Journal of Early Adolescence*, 21, 5-28.
- Israeli, N. (1930). Some aspects of the social psychology of futurism. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 25, 121-132.
- Işık, İ. (2001). *Öz yeterlilik inancı yönetici rolleri açısından bir inceleme*. Marmara Üniversitesi İşletme Ana Bilim Dalı. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- İslam, A. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlilik algılarının karşılaştırılması (Ordu İli Örneği). *T.C. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Erzurum.
- Jerusalem, M. ve Schwarzer, R. (1981). Fragebogen zur erfassung von selbstwirksamkeit. R. Schwarzer (Editör). *Skalen zur Befindlichkeit und Persoenlichkeit* In. (Forschungsbericht No. 5). Berlin: Freie Universitaet, Institut fuer Psychologie.
- Joo, Y. J., Bong, M., ve Choi, H. J. (2000). Self-efficacy for self-regulated learning, academic self-efficacy, and Internet self-efficacy in Web-based instruction. *Educational Technology Research and Development*, 48(2), 5-17.
- Jussim, L. (1990). Social reality and social problems: The role of expectancies. *Journal of Social issues*, 46(2), 9-34.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1973). *Gençlerin tutumları kültürler- arası bir karşılaştırma*, Ankara: ODTÜ.

- Kalyon, B. (2014). Meslek lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik beklentileri ve beklentilerini gerçekleştirme düzeyi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi, Yüksek Lisans Programı.
- Karabulut, E.O., Pulur, A., Karabulut, A. (2010). Türkiye’deki Çim Hokeyi Sporcularının Bu Branşa Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Belirlenmesi, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 12(2), 165–169.
- Karakuş, İ. (2003). Farklı Kaynaklardan Gelen Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilikleri Gerçekleştirme Düzeyleri (Kayseri Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kazu, Y. ,Özdemir, O. (2004). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin beklentileri (Beklenti Profili)*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Keleşoğlu, Ş. (2011). Öğrenme stilleri, akademik öz-yeterlilik, seviye belirleme sınavı puanları ve öğrenci özellikleri değişkenlerinin lise 1. sınıf akademik başarısını yordama gücü üzerine bir araştırma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara
- Keskin, E. (2006). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Düzeyleri ile Problem Çözme Yaklaşımlarını Kullanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Denizli İli Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli
- Knippenberg, B. V. (2003). Future Interaction Expectation and the Use of Soft and Hard Influence Tactics. *Applied Psychology: An International Review*, 52 (1), 55–67.
- Korkmaz, İ. (2002). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academic procrastination in university students. *Journal of Genetic Psychology*, 166, 5-14.
- Lewin, K. (1939). Field theory and experiment in social psychology: Concepts and methods. *The American Journal of Sociology*, 44, 868-897.
- Loomis, S. M. (2006). Utilizing Need for Cognition and Perceived Self-Efficacy to Predict Academic Performance. *Journal of Applied Social Psychology*.
- MacLeod, A. K., ve Byrne, A. (1996). Anxiety, depression, and the anticipation of future positive and negative experiences. *Journal of abnormal psychology*, 105(2), 286-289.
- Maddux, J. E. ve Gosselin, J. T. (2003). Self efficacy. M. L. Leary ve J. P. Tangney (Editörler). *Handbook of self and identity*. (3. Basım). New York: Guilford Press.

- Makkonen, T. K. (2018). Digital coaching and athlete's self-efficacy – a quantitative study on sport and wellness technology. *Research full-length paper* .
- McCabe, K., ve Barnett, D. (2000). First comes work, then comes marriage: Future orientation among African American young adolescents. *Family relations*, 49(1), 63-70.
- McGee, G. W., ve Ford, R. C. (1987). Two (or more?) dimensions of organizational commitment: Reexamination of the affective and continuance commitment scales. *Journal of Applied Psychology*, 72(4), 638.
- Meyer, J.P., ve Allen, N.J. (1997). A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment. *Human Resources Management Review*, 1, 11.
- Millburg, S.N. (2009). The Effects of Environmental Risk Factors On At-Risk Urban High School Students' Academic Self-Efficacy. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ohio: University of Cincinnati.
- Newbould, J., Taylor, D., ve Bury, M. (2006). Lay-led self-management in chronic illness: a review of the evidence. *Chronic illness*, 2(4), 249-261.
- Nurmi, J. E. (1991). How do adolescents see their future? A review of the development of future orientation and planning. *Developmental review*, 11(1), 1-59.
- Oettingen, G., ve Mayer, D. (2002). The motivating function of thinking about the future: expectations versus fantasies. *Journal of personality and social psychology*, 83(5), 1198.
- Oğuz, A. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlilik inançlarının incelenmesi. VIII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Eskişehir.
- Owen, S, Froman, R. D. (1998). Development of a college academic self-efficacy scale. Paper presented at the annual meeting of the national council on measurement in education. New Orleans. LA.
- Özbek, O., Şanlı, E. (2011). Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Bu Branşa Yönelme Nedenleri ve Beklentileri, *Nigde University Journal of Physical Education And Sport Sciences*, 5(3), 203-214.
- Öztürk, F., & Şahin, Ş. K. (2007). Spor yapan ve yapmayan 9-13 yaş grubu bireylerin sosyal yetkinlik beklentisi puanlarının karşılaştırılması (Bursa Örneği).
- Özsarı, Görücü ,Altın,Boyalı (2018). Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi Özel Yetenek Sınavlarına Hazırlanan Bireylerin Gelecek Beklentileri . *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 3 Sayı 1 .

- Özsüer, S., İnal, G., Uyanık, Ö. ve Ergün, M. (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterlilik inanç düzeylerinin incelenmesi. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 13(2), 113-125.
- Pajares, E. L. (2006). Inviting Confidence in School: Invitations as a Critical Source of the Academic Self-Efficacy Beliefs of Entering Middle School Students. *Journal of Invitational Theory and Practice*.
- Pajares, F. (2002). Gender and perceived self-efficacy in self-regulated learning. *Theory into practice*, 41(2), 116-125.
- Pajares, F. ve Usher, E. L. (2006). Inviting confidence in school: Invitations as a critical source of the academic self-efficacy beliefs of entering middle school students. *Journal of Invitational Theory and Practice*, 12, 7-16.
- Pekel, A. (2016) Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin akademik öz yeterlilikleri ve üniversite yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).
- Roberts, R. E., ve Bengtson, V. L. (1993). Relationships with parents, self-esteem, and psychological well-being in young adulthood. *Social psychology quarterly*, 263-277.
- Sandıkçı, M. ve Öncü, E. (2013). Beden eğitimi ile diğer alanlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlilik algıları ve tutumlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 135-151.
- Santos, J. R. A. (1999). Cronbach's alpha: A tool for assessing the reliability of scales. *Journal of extension*, 37(2), 1-5.
- Sarıkabak, M. (2012). *Amatör ve profesyonel futbolcuların sporu bıraktıktan sonraki ileriye dönük beklentilerinin belirlenmesi (Ankara İli Örneği)*. T.C Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı, Kırıkkale.
- Seginer, R. (2003). Adolescent future orientation: An integrated cultural and ecological perspective. *Online readings in psychology and culture*, 6(1), 5.
- Seginer, R., Vermulst, A., ve Shoyer, S. (2004). The indirect link between perceived parenting and adolescent future orientation: A multiple-step model. *International Journal of Behavioral Development*, 28(4), 365-378.
- Sırmacı, N. (2003). Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 359- 366.
- Sunay, H., ve Saracaloğlu, A. S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.

- Şahin, A. E. (2004). Öğretmen yeterliliklerinin belirlenmesi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(8), 58-63.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y.R. ve Fırat, N.Ş. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (3), 429-452 <http://kuey.net/index.php/kuey/article/view/923> (20/09/2014)
- Şimşek, H. (2011). Güneydoğu Anadolu bölgesindeki lise öğrencilerinin gelecek beklentileri ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(1), 90-109.
- TDK, (2011). Türk Dil Kurumu Sözlüğü. <http://www.tdk.gov.tr>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Allyn & Bacon/Pearson Education
- Tekeli, Ş. C. (2017). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygısı ve akademik öz-yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılması*. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tolan, B. (1991). Geleneksel aileden çağdaş aile yapısına doğru.B. Dikeçligil ve A. Çiğdem, (Der.), *Aile yazıları 2 kültürel değerler ve sosyal değişme* (491-504). Ankara: Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yay.
- Topaktaş, B. (2015). *Adölesanlarda algılanan sosyal desteğin gelecek beklentisi ve ruhsal belirti düzeyleri ile ilişkisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi.
- Totan, T. İkiz, E. ve Karaca, R. (2010). Duygusal öz-yeterlilik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanarak tek ve dört faktörlü yapısının psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 71- 95.
- Trevathan, V.L (2002). A. Profile of Psychosocial, Learning Style, Family and Academic Self-efficacy Characteristics of The Transition Program Students at Nort Carolina State Universty. Unpublshed Doctoral Thesis. Nort Carolina State Universty. Raleigh.
- Tuncer M. (2011). Ergen gelecek beklentileri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1265- 1275.
- Turan Başkonuş, D. A. (2011). *Ahi Evran üniversitesi eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin gelecek beklentileri*. Kırşehir: Siyasal Kitabevi.
- Turan, N. (2015). *Çalışma yaşamında yetenek, beceri, yetkinlik, yeterlilik*. Ankara: Nobel.

- Türk, N. (2009). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi (Nevşehir ili örneği)*. Niğde Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Beden Eğitimi Spor ABD. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Uğurlu O. (2011). Genel ve zihinsel sağlığın yordayıcıları olarak iyimserlik ve karamsarlık. *Çankaya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 81- 90.
- Uzun, K. (2016). *Akademik öz yeterliğin yordayıcıları: belirsizliğe tahammülsüzlük, endişe ile ilgili olumlu inanç ve akademik kontrol odağı*. T.C. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim dalı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Varol, B. (2007). *Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz Yeterlilikleri, Niğde Örneği*. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. (Yüksek Lisans Tezi).
- Vrugt, A. J., Langereis, M. P., & Hoogstraten, J. (1997). Academic self-efficacy and malleability of relevant capabilities as predictors of exam performance. *The Journal of Experimental Education*, 66(1), 61-72.
- Wood, R., ve Bandura, A. (1989). Social cognitive theory of organizational management. *Academy of management Review*, 14(3), 361-384.
- Yaman S. , Koray, C.Ö., & Altunçekiç, A. (2004). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 2, Sayı:3, 355-366.
- Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F., ve Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 93-103.
- Yıldırım, F., ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Yılmaz, Gürkan, B. Yılmaz ve N. Türk (2010). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi (Nevşehir İli Örneği)*. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 85-90.
- Yılmaz, K., ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlilik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G. (2007) Akademik özyeterlilik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 253-259.
- Zeldin, A. L., ve Pajares, F. (2000). Against the odds: Self-efficacy beliefs of women in mathematical, scientific, and technological careers. *American Educational Research Journal*, 37(1), 215-246.

- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-9
- Zimmerman, BJ. (1995) Self-efficacy and educational development, Ed. Bandura A, *Self-efficacy in changing societies*, New York: Cambridge University Pres: 202-231
- Zorba, E. ve Göksel, A. G. (2016). The factors affecting beach handball players' in Turkey starting sport and their future expectations Türkiye'deki plaj hentbolu sporcularının spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan gelecek beklentileri. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3092-3101.

EKLER

Ek-1. Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı;

Cevaplamanızı rica ettiğimiz bu anketler, gelecekle ilgili beklentilerinizi ve akademik öz yeterliliğinizi belirleyebilmek amacıyla sizlere uygulanmaktadır. Anketlerden elde edilen veriler bilimsel amaçla kullanılacaktır. Anketlere vereceğiniz doğru cevaplar, çalışmanın bilimsel kalitesini ve sonuçların doğruluğunu da olumlu yönde etkileyecektir. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Mehmet İLERİ
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyet () Erkek () Kadın
2. Sınıf: () 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf
3. Öğrenim Görülen Bölüm: () Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği () Spor Yöneticiliği
4. Anne Eğitim Durumu: ()Okur-Yazar değil ()İlkokul ()Ortaokul ()Lise ()Ön Lisans ()Lisans ()Lisansüstü
5. Baba Eğitim Durumu:()Okur-Yazar değil ()İlkokul ()Ortaokul ()Lise ()Ön Lisans ()Lisans ()Lisansüstü
6. Anne Mesleği:()Ev hanımı ()İşçi ()Memur()Serbest meslek ()Esnaf ()Çiftçi ()Diğer
- 7.Baba Mesleği:()İşsiz ()İşçi ()Memur ()Serbest meslek ()Esnaf ()Çiftçi ()Diğer
8. Aile Toplam Gelir Düzeyi:() 2000 tl ve altı () 2001-4000 () 4001-6000 arası () 6001 ve üzeri
9. Uzun Süre Yaşadığınız Yer: ()Köy ()İlçe-Kasaba ()İl ()Büyükşehir
10. Sizin Haricinizde Ailedeki Kardeş Sayısı

Ek-2. Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği

	AKADEMİK ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ	Bana tamamen uyuyor	Bana uyuyor	Bana çok az uyuyor	Bana hiç uymuyor
1	Üniversite öğrenimimde her zaman yapılması gereken işleri başarabilecek durumdayım				
2	Yeterince hazırlandığım zaman sınavlarda daima yüksek başarı elde ederim				
3	İyi not almak için ne yapmam gerektiğini çok iyi biliyorum				
4	Bir yazılı sınav çok zor olsa bile, onu başaracağımı biliyorum				
5	Başarısız olacağım herhangi bir sınav düşünmüyorum				
6	Sınav ortamlarında rahat bir tavır sergilerim, çünkü zekâma güveniyorum				
7	Sınavlara hazırlanırken öğrenmem gereken konularla nasıl başa çıkmam gerektiğini genellikle bilemem				

Ek-3. Gelecek Beklentisi Ölçeği

	GELECEK BEKLENTİSİ ÖLÇEĞİ	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum	Tamamen Katlıyorum
1	Gelecekte benimle gurur duyulacak bir meslekte çalışacağım					
2	Gelecekte kamu kadrosunda bir işte çalışacağım					
3	Gelecekte yeteneklerimi göstereceğim bir işte çalışacağım					
4	Gelecekte masa başı bir işte çalışacağım					
5	Gelecekte beni sıkmayan bir işte çalışacağım					
6	Gelecekte toplumda saygı duyulan bir işte çalışacağım					
7	Gelecekte kazancı bol olan bir işte çalışacağım					
8	Gelecekte yükselebilmek imkânı olan bir işte çalışacağım					
9	Gelecekte yapacağım işten zevk alacağım					
10	Gelecekte yapacağım iş bana lüks bir hayat sunacak					
11	Gelecekte yapacağım iş cinsiyetime uygun olacak					
12	Gelecekte yapacağım iş özel yaşamıma engel olmayacak					
13	Gelecekte seçeceğim meslek geleceğimi güven altına alacak					
14	Gelecekte aldığım eğitimi yeterli görmeyip bir üst eğitime devam edeceğim					

Ek.4. Özgeçmiş**ÖZGEÇMİŞ****Kişisel Bilgiler**

Soyadı, Adı : İLERİ, Mehmet
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 01.01.1994 Yozgat
 Medeni hali : Bekâr
 İletişim : 0 546 427 63 66
 e-posta : beonmehmet@outlook.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Yüksek Lisans	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı	2019
Lisans	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	2016

Yabancı Diller

İngilizce

Hobiler

Futbol, Futsal, Fitness,